

BLÅ KORS MAGASINET

RUSFRI

SIDE 04-05

«IDEELLE ORGANISASJONER HAR IKKE DET
MARKEDSAPPARATET SOM KOMMERSIELLE
HAR. DE KOMMERSIELLE KAN DRIVE MED STORE
PENGESUMMER I RYGGEN»

OLAUG BOLLESTAD, STORTINGSREPRESENTANT
FOR KRISTELIG FOLKEPARTI

SIDE 12-13

«DE PSYKOSOSIALE BEHOVENE TIL
UNGDOM I DAG BLIR IKKE GODT NOK
PRIORITERT, MYE FORDI ALLE SKAL
VÆRE SÅ 'UNGE OG FRISKE'»

REIDUN SAGEN,
STYRELEDER I BLÅ KORS UNG

MIDTSIDENE
PÅ BESØK HOS
BLÅ KORS

REDAKTØR
STEINAR GLIMSDAL

” Å glede seg over mangfoldet i organisasjonen kan vi se som en annen tråd gjennom bladets historie.

På trykk i 100 år

I år er det 100 år siden en av forløperne til det magasinet du nå sitter med i hendene, kom ut for første gang: «Det Blaa Kors», siden «Blå-korsbladet», så dagens lys som et beskjedent lite månedssblad på åtte sider. Det skulle fylle rollen som organ for landets Blå Kors-foreninger, sto det i headingen. Det var i det voksende antall lokalforeninger at organisasjonsbasen – og pengene – lå. Det skjønte alle.

DEN LANDSOMFATTENDE BLÅ KORS-

ORGANISASJONEN hadde bare seks år tidligere startet landets første kurhjem for alkoholikere, og dermed erklært for all verden at det ikke holdt med bare å gi rusavhengige mat, ly og en seng for natta. Blå Kors ønsket forandring, forandring til det bedre. Organisasjonen var basert på overbevisningen om at det var mulig å gjøre noe med sin livssituasjon. Å si et konsekvent nei til bruk av alkohol var ett av mange anbefalte skritt. Å bryte med sitt gamle drikkfeldige miljø, komme seg ut på landet og drive nyttig gårdsarbeid var et annet.

Organisasjonen trengte inspirerte frivillige som kunne ta i et tak, og organisasjonen trengte penger, mye penger for å holde hjulene i gang der oppe på Blåkorshjemmet på Toten. Her kommer bladet «Det Blaa Kors» inn – som en intern og ekstern opinionsdanner, men også som et innsamlingsorgan.

DET BEGYNTE SOM MÅNEDSBLAD, men allerede ett år etter starten komme det ut hver 14. dag. Fra 1918 kom det ukentlig – en utgivelseshyp-pighet som holdt seg helt fram til krigen og okkupasjonstida. Da sto gigantprosjektet Blå Kors-gården ferdig i Oslo – og organisasjonen sto på terskelen til sin gullalder innen institusjonsutbyggingen.

Hvilke behov medlemsbladet har forsøkt å fylle har variert med skiftende tider, men funksjonen som bindeledd går igjen som en rød tråd. I dag er muligheten til å lage forskjellige former for bindeledd blitt uendelig mange flere. Mediemangfoldet og de tekniske nyvinningene gjør at vi kommunikasjonsmessig befinner oss på en annen planet enn i 1915. Bladet har allikevel beholdt en sentral plass i kommunikasjonsarbeidet i Blå Kors.

DET Å GLEDE SEG OVER MANGFOLDET i organisasjonen kan vi se som en annen tråd gjennom bladets historie. I tider der frivilligheten i Blå Kors kunne seg truet av en voksende profesjonalitet – og vise versa – har bladet forsøkt å holde oppe verdien av mangfoldet i organisasjonen uten å spille det ene ut mot det andre. Dette gjelder også i bladets nyeste inkarnasjon som «Blå Kors-magasinet Rusfri». Fra 2009, og fusjonen mellom «Blåkorsbladet» og «Rusfri», tidligere: «Vardevakt», har fokuset på hva landets kristne organisasjoner og kirkesamfunn kan utrette på rusfeltet sammen blitt svært viktig.

TAKK FOR AT DU ER VÅR LESER! NÅ KAN VI GRATULERE HVERANDRE MED ET HYGGELIG JUBILEUM!

Blå Kors-magasinet Rusfri – en klar røst på rusfeltet

NR 01 2015/7. ÅRGANG

Tidligere Det Blå Kors/Blåkorsbladet (etablert i 1915)
og Vardevakt/Rusfri (etablert i 1925)

UTGIVER:

Blå Kors Norge • www.blakors.no

ANSVARLIG REDAKTØR:

Steinar Glimsdal • steinar.glimsdal@blakors.no • tlf 926 36 739

ADRESSE:

Storgata 38, N-0182 Oslo
tlf 22 03 27 40 • fax 22 03 27 41
post@blakors.no

ANNONSEHENVENDELSER:

TLF 22 03 27 40 • FAX 22 03 27 41 • post@blakors.no

SALG AV STØTTEANNONSER:

Faktureringservice Sør AS • tlf 32 24 44 33

FRIVILLIG ABONNEMENT:

Kr. 150 for fire utgivelser pr år betales over konto 3000.16.77337
Bladet sendes gratis til alle betalende Blå Kors-medlemmer
og organisasjonsmedlemmer.

FORSIDEFOTO:

Sven Gjeruldsen, Det kongelige hoff

LAYOUT OG TRYKK:

GRØSET™. Trykksaken er produsert etter
miljøstandarden Svanemerket.

Blå Kors Norge

Blå Kors er en felleskristen, diakonal organisasjon som fremmer rusfrihet i samfunnet. Blå Kors forener frivillig innsats på rusfeltet med profesjonelt behandlingsarbeid. Ved siden av et forebyggende og holdningsskapende arbeid driver Blå Kors 52 diakonale virksomheter i 15 fylker. Organisasjonen har omlag 2.800 medlemmer og over 1.100 ansatte. Blå Kors er også en paraplyorganisasjon på rusfeltet for 22 landsomfattende kristne organisasjoner og trossamfunn.

Organisasjonsmedlemmer i Blå Kors

De Frie Evangeliske Forsamlinger, www.dfef.no
Den Evangelisk Lutherske Frikirke, www.frikirken.no
Den Evangeliske Forsamling Misjonskirken, www.misjonskirken.no
Den Indre Sjømannsmisjon, www.dism.no
Den Norske Israelsmisjon, www.israelsmisjonen.no
Den Norske Kirke v/Kirkerådet, www.kirken.no
Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn, www.delk.no
Det Norske Baptistsamfunn, www.baptist.no
Det Norske Misjonsforbund, www.misjonsforbundet.no
Det Norske Misjonsselskap, www.nms.no
Guds Menighet, www.gudsmenighet.no
Indremisjonsforbundet, www.imf.no
Metodistkirken i Norge, www.metodistkirken.no
Norges KFUK/KFUM, www.kfuk-kfum.no
Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag, www.nkss.no
Norges Samemisjon, www.samemisjonen.no
Normisjon, www.normisjon.no
Norsk Helse- og Avholdsforbund, www.norskavholdsforbund.no
Norsk Luthersk Misjonssamband, www.nlm.no
Lederrådet for Pinsebevegelsen, www.pirsebevegelsen.no
Prison Fellowship, www.pfn.no
Sjømannskirken, www.sjomannskirken.no
SI-Reiser AS, www.si-reiser.no
Rørlegger Ragnar Aas AS, Sladdhaugen, 4735 Evje

INNHold

02	LEDER
04	INTERVJU MED OLAUG BOLLESTAD (KRF)
06	BLÅ KORS BEHANDLINGSSENTER SLEMDAL ÅPNER DØRENE
08	ARBEID FOR DE PÅRØRENDE VED LADE BEHANDLINGSSENTER
10	EN GLOBALISERT 50-ÅRING
12	UNGDOMSSIDER
14	JULEN ÅPNER HJERTENE
16	KRONPRINSPARET HOS BLÅ KORS
18	ANNONSE
20	RUSNYTT
22	ANNONSER
24	ORG.NYTT
26	KRONIKK: KIRKEN OG RUSEN
28	ANNONSER
29	BJARNE STOVELAND
31	GEN.SEKR. HAR ORDET
32	MEG, MAMMA OG STONES

Hva med dagens **ruspolitikk**,

– KrF har vært veldig opptatt av å skjerme ideelle organisasjoner. Ideelle ikke har det markedsapparatet som kommersielle har, sier Olaug Bollestad (KrF) som sitter i Helse- og omsorgskomiteen på Stortinget.

I fjor fremmet Kristelig Folkeparti og Senterpartiet forslag om å la Vinmonopolet overta driften av taxfree-ordningen ved norske flyplasser. I forrige nummer av Rusfri ønsket Rasmus Hansson fra Miljøpartiet De Grønne å utfordre Olaug Bollestad i KrF på hvorfor hennes parti er «så bleike at de ikke tørr å fjerne spritpushing helt».

AV **ANDERS BLIXHAVN** TEKST OG FOTO

– Hva tenker du om utfordringen fra Hansson, KrFs helsepolitiske talskvinne på Stortinget, Olaug Bollestad?

– Det skal ikke stå på KrF når det gjelder å fjerne dagens tax-free-ordning. Vi vil gjerne legge ned «heile driden» sammen med Hansson. Grunnen til at vi kom med forslaget var å få politisk enighet om å legge ned den eksisterende tax-free-ordningen. Og hvis man ikke klarer det er det nest beste alternativet at Vinmonopolet overtar. At private skal få

lov å holde på som i dag er tullete. Salget på Vinmonopolet har gått ned når kvotene på taxfree er gått opp. Det utfordrer Vinmonopolet som institusjon, sier Bollestad og peker på at Vinmonopolet har en viktig rolle og må vernes.

– Hva synes du om dagens ruspolitikk?

– **DET SATSES MYE PÅ BEHANDLING, MEN IKKE NOK.** Og vi politikere er altfor dårlige på forebygging og ettervern. Jeg liker ikke at rusavhengige omtales som dem «nederst ved

bordet». Den betegnelsen bruker også regjeringen. Dette er mennesker med samme verdi som oss, men som har fått en spesiell utfordring i livet. Vi er for dårlige på å fange opp mennesker som sliter med rusavhengighet. Å se folk som gjør at vi kan forebygge på et tidligere stadium må prioriteres. Dette engasjerer meg, sier hun, og forteller at hun har opplevd rusavhengighet i nær familie.

– Hva kan gjøres bedre?

– Vi politikere synes det er veldig kjekt å komme med mye penger, til-

Olaug Bollestad?

KRISTELIG
FOLKEPARTI

tak og åpne nye behandlingsplasser. Men å ta de upopulære avgjørelsene må alle politikere bli flinkere til. Mange land i Europa ser til Norge, at vi har færre utfordringer enn mange andre. Vi har en streng alkoholpolitikk, og vi ser at det hjelper. Slipper man opp, kan Norge få helt andre utfordringer, advarer Bollestad.

– Hvilke utfordringer står man overfor i alkoholpolitikken i dag?

– **JEG TENKER BLANT ANNET PÅ DEN UTVIDEDE TAXFREE-KVOTEN** som ble innført i sommer. Det medfører økt forbruk og dermed økte problemer. Alkohol blir i dag behandlet som en helt spesiell vare som ingen våger å gjøre noe med. Jeg skulle gjerne sett flere politikere gjøre som Dagfinn Høybråten. Han var veldig upopulær når den mye omtalte røykeloven ble innført. I dag får han flere takkebrev enn hatbrev, sier Bollestad.

– Og hva med narkotikapolitikken?
– Her er det også store utfordringer. I likhet med alkoholen kjemper man mot massive markedskrefter. Det er en stor industri som det er vanskelig å få tak på. Jeg liker heller ikke utviklingen med at man så ofte ufarliggjør narkotika, og at det blandes inn i ufarlige stoffer som ulike tesorter og i helsekostprodukter. Man følger ikke med på hvor slavedrivende det er for mennesker som sliter med narkotika-avhengighet. Vi må bli flinkere til å sette rammer, og følge enda bedre med på trender. Jeg tror heller ikke vi er gode nok til å forklare uten å bli moraliserende, sier Bollestad engasjert.
– Hvilke tanker gjør du deg om debatten om legalisering av cannabis?

– **MER TILGJENGELIGHET GJØR AT VI FÅR STØRRE FORBRUK.** Å ufarliggjøre cannabis er en klar markedstankegang. KrF er helt tydelig på at det ikke er veien å gå. Nye former for stoff kommer hele tiden. Det som i utgangspunktet høres greit ut, er veldig ofte ikke det. Vi må bli bedre på å påpeke hvor farlig det er. Løsningen for annen stimuli er ikke cannabis, sier hun.

– Er sprøyterom en god løsning?
– Sprøyterom har absolutt noen positive sider. Som sykepleier gjennom mange år ser jeg at det er mye mer hygienisk når gjestene injiserer på sprøyterommet. Men samtidig vil jeg ikke si at det er helt greit. Vi ser andre effekter. Det betyr blant annet en form for legalisering av narkotika. Er det greit? Og hvilket ansvar har man overfor barn og unge? Å si at sprøyterom er en god løsning er det samme som å miste troen på at vi kan få mennesker rusfrie. Jeg ser flere nedsider, enn oppsider når det gjelder sprøyterom. Vi er nødt til å ha visjoner og målsettinger, og da nytter det ikke bare med sprøyterom, sier Bollestad.

– Hva er din kommentar til å anbudsette behandling av rusavhengige? Er det fortsatt et poeng å skjerme de ideelle aktørene innenfor rusfeltet?

– **KRF HAR VÆRT VELDIG OPPTATT AV Å SKJERME IDEELLE ORGANISASJONER.** Ideelle rusorganisasjoner begynte med behandling av rusavhengige lenge før det offentlige begynte å ta problemstillingen innover seg. Organisasjoner som Blå Kors har lang historie i rusomsorg. Den ideelle sektoren går ofte den ekstra mila med den rusavhengige, og det må verdsettes mer. Ideelle organisasjoner har heller ikke det markedsapparatet som kommersielle har. De kommersielle kan drive med store pengesummer i ryggen. De siste månedene har dette tatt helt av. I likhet med forebygging er det lite status å bruke penger på ettervern. Det er fint å få behandlings-

plass, men vi trenger også et skikkelig ettervern, sier hun.

– Gitt at vi har verdens beste velferdssystem, synes du vi burde klare å ta bedre vare på de rusavhengige og deres pårørende?

– **VI BURDE TATT BEDRE VARE PÅ DEM.** Vi snakker så fint om å løfte dem som sitter nederst ved bordet. Vi er ikke gode nok til å fange opp de barna som er i faresonen for rus og alkohol. Vi sitter alle i glasshus. Vi har blitt så velfødte som nasjon. Vi tror vi kan kjøpe oss fri fra alt. Ødelagte barne-sinn eller ødelagte barn som følge av drikking i svangerskapet kan man ikke kjøpe seg fri fra. Det gjelder å prioritere slik at man ser så tidlig som mulig hvem som sliter. Vi må bli flinkere til å se hva som skjer innen familiene. En familie reddet er gull verdt, sier Bollestad.

– Er du enig i at forebyggingsperspektivet er mangelvare i norsk ruspolitikk i dag?

– Ja, så definitivt. Vi er altfor dårlige på forebygging. I dag er vi så pinglete at vi ikke engang våger å fare- og innholdsmerke alkoholen. Vi har varseltrekant på hostesaft, men ikke på alkohol. Helt uforståelig. Hva har vi å tape på å merke? Vi har blitt for egosentriske. Det er markedskreftene som rår. Vi blir overøst av avisartikler som forteller oss hvilken vin vi bør velge til helga. Reklameforbudet står under kraftig press. Vi må ta grep som opprettholder reklameforbudet. Og vi må våge å ta grep når det gjelder forebygging og ettervern, sier Olaug Bollestad.

– På samme måte som Rasmus Hansson utfordret deg på et ruspolitisk tema, ønsker vi at du også skal utfordre en politisk motstander. Hvem vil du spørre? Hva vil du spørre om?

– Jeg ønsker å utfordre lederen av helsekomiteen på Stortinget, Kari Kjønaas Kjos som representerer Fremskrittspartiet. Og jeg vil utfordre henne på hvorfor hun er så opptatt av å prioritere rusbehandling, men så kjip når det gjelder rusforebygging.

«Kjør debatt»

Dette er del tre i en serie av intervjuer med sentrale norske politikere om ruspolitikk. Tidligere har vi intervjuet Audun Lysbakken (SV) og Rasmus Hansson (MDG).

FAKTA

Blå Kors leier lokalene som huser det nye behandlingssenteret på Slemdal i Oslo. De nyoppussede lokalene mottok mange lovord under den offisielle åpningen. Utleier er nærliggende Diakonhjemmet.

24 ÅR SIDEN
SIST

En festdag

Så var dagen der, mandag 26. januar 2015. Snoren på Blå Kors Behandlingssenter Slemdal i Oslo kunne klippes – og det av selveste statsminister Erna Solberg. Hun hadde merket seg at det i år er hele 24 år siden Blå Kors sist åpnet en ny behandlingsinstitusjon for rusavhengige.

AV **STEINAR GLIMSDAL** TEKST OG FOTO

Blå Kors' generalsekretær Jan Elverum kommenterte festdagen slik: – De siste årene har Blå Kors gått fra å måtte bygge ned behandlingstilbud, til å utvide og starte nye. Vi ser en ny utvikling som er svært gledelig. Statsminister Erna Solberg sa i sin hilsen at hun hadde liten sans for alt snakket om ideelle aktører innen rusfeltet som «supplement» til det offentlige tilbudet:

– Dere har vært og er en spydspiss innen rusfeltet. Frivillige organisasjoner gikk foran i en tid da det var

mangel på behandlingstilbud, sa Solberg, og viste til at Blå Kors fortsatt driver landets eldste behandlingsinstitusjon for rusavhengige, Blå Kors Behandlingssenter på Eina. – Rusbehandling er et offentlig ansvar, men vi trenger private initiativ, sa hun.

STATSMINISTEREN FIKK EN OMVISNING på institusjonen av både ansatte og pasienter og var tydelig imponert over det hun fikk se. Hun møtte Tom som var glad for at han hadde slup-

pet å vente lenge da han søkte og trengte en plass for rusbehandling. — Jeg skal være her i minst seks måneder. Her er det fint, her kan jeg lære om ernæring, kosthold og mer om trening. Jeg håper jeg kan bli personlig trener en dag, fortalte han. Til tross for at han enda ikke er fylt 30, har Tom mange år bak seg med bruk av cannabis. Dette gikk sterkt ut over både hode og kropp.

Statsministeren brukte mye tid på å samtale med representanter for brukerorganisasjoner som Blå Kors har hatt et godt faglig samarbeid med under planleggingen av det nye behandlingssenteret, Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon (RIO) og A-larm.

TOMMY SJÅFJELL I BRUKERORGANISASJONEN A-LARM er også styremedlem i styret for Divisjon Behandling i Blå Kors. Han likte det han så og hørte. — Jeg er imponert over at Blå Kors

1

2

3

1

Statsminister Erna Solberg hadde gleden av å være æresgjest og snorklipper under åpningen på Slemdal.

2

Representanter fra brukerorganisasjoner fikk møte statsministeren (fra v): Jon Storaas, Kenneth Arctander (begge representerer Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon) og Tommy Sjøfjell fra A-larm. (Foto: Sten Magne Berglund)

3

Blå Kors-vennen Jørn Hoel satte tonen for en gedigen festdag på Slemdal i Oslo.

på Slemdal

Slemdal har klart å få til et godt tilbud på så kort tid. Spesielt gledelig er det at man satser på brukerstyrte senger, hvor pasienter kan skrive seg inn igjen om de får behov for det, om det oppstår kriser eller lignende. Jeg er også glad for at man på Slemdal velger å fokusere på brukermedvirkning, selvhjelp og aktiviteter, sier Sjøfjell.

Som brukerrepresentant er Tommy Sjøfjell opptatt av at rusbehandling skal ha fokus på integrering tilbake til et fellesskap.

— Når en rusavhengig forlater flokken sin er veien tilbake til rusen kort om man ikke blir integrert i samfunnet. Derfor håper jeg Blå Kors Behandlingssenter Slemdal allerede i forkant av innleggelse vil fokusere på hva pasienten skal ut til: skole, jobb, bolig. Alt dette bør være i fokus fra første dag. Man må alltid ha et fokus på at den viktigste

delen av rusbehandlingen er å gjøre brukerne i stand til å nyttiggjøre seg kommunale tilbud. Derfor bør det være et fokus på selvhjelpsgrupper og rusfrie fellesskap på utsiden av institusjonen gjennom store deler av behandlingsforløpet, mener Sjøfjell.

DET NYE BEHANDLINGSSENTERET PÅ SLEMDAL ble muliggjort gjennom Solberg-regjeringens vedtak om 200 nye behandlingsplasser for rusavhengige. De ideelle aktørene skulle prioriteres. Helse Sør-Øst RHF har avtale om 20 nye behandlingsplasser på Slemdal for dem med behov for behandling innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling.

— Vi ser fram til samarbeid med Blå Kors på Slemdal. De har bygget et godt, nytt tilbud innen spesialisthelsetjenesten. Innholdet i behandlingen, flinke fagfolk og en

flott bygning gir gode rammer for behandlingen, sa spesialrådgiver i Helse Sør-Øst RHF, Unni Aker i sin hilsen. Hun trakk også fram hvordan Blå Kors på Slemdal i oppbyggingen av tilbudet, har jobbet sammen med brukere hele veien.

Brukermedvirkning skal være sentralt i det videre arbeidet, forsikrer direktør for Blå Kors Øst, Brith Sjøvold og seksjonsleder Eva Christin Fjellbu.

PÅ SLEMDAL TILBYS LANGTIDSBEHANDLING for mennesker som har alvorlige rus- og avhengighetsproblemer. Særlig fokus er på aldersgruppen 18-35 år. Behandlingsprogrammet består av individualterapi og gruppebasert terapi. Målsettingen er å få til en endringsprosess som gir livskvalitet og et liv uten rusavhengighet, kan vi lese på deres hjemmeside.

De var sammen om problemene, de løste dem sammen og de fortsetter inn i framtida sammen. Døtrene Toril og Marthe, kona Marit og barnebarnet Ingrid stilte opp for Tor, men de stilte også tøffe krav.

De tok opp kampen sammen

Familien og omgivelsene må med i behandlingen. På Lade Behandlingssenter i Trondheim har de tatt i bruk alt de har av kreativitet for å styrke tilbudet sitt.

AV **TOR-STEINAR JOREM** TEKST OG FOTO

For halvannet år siden ble filmen «Den usynlige muren» lansert av Lade Behandlingssenter. Tor (65) er en modig mann med en minst like stødig familie bak seg. Sammen med kona Marit, barna Marthe og Toril samt barnebarnet Ingrid har Tor hovedrollen i filmen som er mer «reality» enn Farmen, Anno og Jakten på Kjærligheten til sammen.

Rusfri har møtt hele familien.

– Alt er normalt nå, smiler Tor. Han har holdt løftet han ga familien sin. Han er rusfri, og det er det livet han vil skal være «normalen».

FILMEN ER EN STERK FORTELLING, og selv etter å ha sett den flere ganger er det plent umulig ikke å bli uberørt. Avdelingsleder på klinikkavdelingen på Lade, Åse Prestvik, forteller at i året som er gått har mer enn 1000 personer sett filmen. Filmene har blitt vist til pårørende, pasienter og fagfolk.

– De som har sett den reagerer forskjellig, men alle blir berørte på et eller annet vis, forteller Åse Prestvik.

I filmen har Tors barnebarn, Ingrid, fått en viktig rolle. Hun har utvilsomt lokket fram noen tårer de gangene filmen er blitt vist.

– Jeg følte at jeg var i ferd med å miste bestefaren min, forteller bar-

nebarnet Ingrid. Men så en dag sa bestefaren hennes dette: «Kossen går det med deg, Ingrid?»

– Ti kilo, minst, lettet fra skuldrene mine. Endelig brydde han seg om meg. I dag er jeg kjempestolt over at han greidde det. Han hadde et valgt – og han valgte oss, forteller Ingrid.

TOR ER RUSFRI, MEN HAR LIKEVEL MØTT UTFORDRINGER DET SISTE ÅRET. Et alvorlig slagtilfelle har satt ham tilbake. Han har allikevel sett fram til å ta turen fra hjembygda si i Nord-Trøndelag inn til Trondheim.

– Da jeg svingte inn på Lade var det som å komme hjem, sier 65-åringen.

– Familien min stod sammen med meg. De kontaktet først fastlegen uten å spørre meg. Jeg ble jo sinna, men måtte etter å ha tenkt meg litt om erkjenne at jeg hadde et problem. Jeg forsto at jeg måtte velge mellom barna mine og alkohol. De forlangte det rett og slett, forteller han åpenhjertig.

– Da vi kontaktet fastlegen uten å spørre far følte vi vel på en måte at vi forrådde ham. Men vi følte oss tvunget til å gjøre det, han ville falt utenfor uten hjelp, sier døtrene Toril og Marthe.

SJELDEN HAR UTTRYKKET TEAMARBEID på høyt nivå passet bedre.

– Det er veldig godt å være sammen om dette. Jeg har en «mastergrad» i å være pårørende mens Tor har det samme i rusmisbruk. Jeg våger å si det, sa kona som innrømmer at det å være pårørende er en tung og lang vei å gå.

– Tor, noen som har sett filmen mener at kona di var veldig streng mot deg?

– Nei, der tar de helt feil. Hun var bare veldig grei, svarer Tor.

– Men hvorfor ville dere fortelle historien deres gjennom «Den usynlige muren»?

– Hvis dette kan hjelpe noen andre så er det grunn god nok til å gjøre det, sier Tor med støtte fra hele familien.

– Vi stakk på en måte hull på en boble med dette, forteller de andre familiemedlemmene.

– Og i rusbehandling bør det være obligatorisk å bruke de pårørende, oppsummerer Tor.

FILMEN BLE TIL ETTER AT EN ANNEN PASIENT DØDE. Familien hans mente at pengene som kom inn i forbindelse med begravelsen burde gå til Lade Behandlingssenter, stedet som hjalp ham til å bli rusfri.

– Han var en kompis. Vi satt ofte sammen på avdelinga og pratet. Det ble snakka om helga, og da var vi klare på at vi IKKE skulle bruke den til å drikke. Han snakka ikke så mye, men akkurat der var han klar, smiler Tor mens han tenker på sin tidligere kompis på Lade.

– Vi løser ikke problemer på «en øde øy»

– De færreste av oss lever på en øde øy. Hvorfor skal vi da løse problemene våre på «en øde øy», for så å reise tilbake til «fastlandet» etter behandling?

AV **TOR-STEINAR JOREM** TEKST/**THORE FORSGREN** FOTO

Det er Åse Prestvik, avdelingsleder på klinikkavdelingen på Lade Behandlingssenter (LBS), som står bak utsagnet. Sammen med familieterapeut Ingebjørg Flatås har hun drevet nybrottsarbeid i forhold til det å involvere pårørende i behandlingsforløpet.

– Rusproblemer oppstår i, opprettholdes i og må løses i relasjoner. Behandling av rusproblemer får større rekkevidde og effekt dersom familie og øvrig nettverk involveres, sier Prestvik til Rusfri.

Når et familiemedlem får et rusproblem påvirkes hele familien. Dette kan gi seg utslag i endrede

roller, fastlåst kommunikasjon, ubehag, usikkerhet og angst. Rusproblemet innvirker på livskvaliteten også hos pårørende, samtidig som pårørendes reaksjoner og handlemåte påvirker den som er rusavhengig. Det er dette LBS tar på alvor.

– Ved å invitere familien, pasient og pårørende, inn i samme rom brytes «den usynlige muren» mellom dem. Ærlighet blir mulig, og endring kan bli et felles prosjekt hvor alle blir sett og bidrar, sier Åse Prestvik.

VED LADE BRUKES EN METODE hvor deltakerne sitter i to ulike team i

rommet sammen med hver sin behandler, og så veksler teamene om å snakke og lytte.

– En dame uttalte en gang at hun hadde fått mer innblikk i mannens tanker og følelser i løpet av 15 minutter på parsamtalen enn gjennom 20 års samliv. Pårørende som involveres i behandling får mulighet til å dele kunnskapen sin. De får satt ord på hvorfor de engasjerer seg, og ofte blir kjærligheten mellom pasienten og deres nærmeste løftet tydeligst fram i samtalen, forteller Åse Prestvik.

– Samtidig som pasienten får innblikk i situasjonen og følelsene til sine pårørende, utfordres de pårørende på sin forståelse av rusavhengighet sett fra pasientens perspektiv, forklarer hun.

Hun kan fortelle at alle pårørende til LBS-pasienter får et tilbud om å delta aktivt. Det er bare i noen få tilfeller at de sier nei til å delta.

– I noen tilfeller og perioder kan belastningene bli for store. Svak motivasjon over tid hos den avhengige, gjentatte skuffelser, sykdom og utmattelse – og hensyn til øvrig familie kan være eksempler på vanlige belastninger, sier hun.

TILBAKEMELDINGENE FRA FAMILIENE DET JOBBES MED er overveldende positive, og forskning bekrefter denne sammenhengen.

– Gjennom 2014 økte antallet parsamtaler og familiesamtaler betraktelig, og vi erfarer at der vi tidligere kunne møte motstand hos pasientene får vi dem nå med oss. Kanskje lå noe av motstanden i oss selv, sier Åse Prestvik.

Sammen med LBS-kollega, familieterapeut Ingebjørg Flatås, har Åse Prestvik tatt i bruk den kreative siden ved seg. I forbindelse med pårørendearbeidet på LBS ga de rett før jul ut Ola Bremnes-visa «Har du fyr?» på CD. I julestria lå sangen høyt oppe på nedlastningssidene til iTunes og Spotify.

Bakgrunnen for at de spilte inn denne sangen var at de bruker å synge den når de presenterer «Den usynlige muren» og pårørendearbeidet på LBS. Det har slått såpass godt an at de like godt valgte å spille den inn.

Har du fyr?

*Har du løkte langs din vei?
Har du fyr? Et signal om riktig lei?
Ei lampe som gløde i mørke'
Og lose dæ ut og frem.
Som tar dæ bort og hjemmefra,
Men også tar dæ hjem.*

De er kreative, behandlerne på klinikkavdelingen på Lade Behandlingssenter. Klinikkleder Åse Prestvik (t.h.) og familieterapeut Ingebjørg Flatås gav før jul ut en CD som nesten gikk helt til topps på iTunes. Inntektene går til pårørendearbeidet på senteret.

Da vi skulle illustrere saken vår med bilder var det en relativ grei sak. Vi dro rett og slett til Helse- og oppvekstavdelingen. Der må du stundom lete litt for å treffe på norske elever. Det du derimot ikke trenger å lete etter er det gode humøret. Norge, Somalia, Brasil og Burundi er gode og spennende kombinasjoner.

Aglo – et fargerikt fellesskap

Her snakker vi utvilsomt om et av Blå Kors' mest fargerike virksomheter. I år har Aglo videregående skole i Skatval i Nord-Trøndelag ikke mindre enn 23 land representert i den fine elevflokken sin. Og i tillegg en god gjeng med norske elever.

AV **TOR-STEINAR JOREM** TEKST/**ANNE LISE SUNDBØ** FOTO

Nesten 20 prosent av elevene ved Blå Kors-skolen i Stjørdal har sin bakgrunn fra et annet land. Noen har bodd i Norge bare noen få år, mens andre har bodd her omtrent hele livet. Noen snakker så godt og naturlig norsk at vi må si «oiiii» og «nææææhhh» når de røper at de har en annen geografisk bakgrunn enn flertallet av oss. «Æ» og «veit itj» er en naturlig del av vokabularet for mange.

VI NEVNER LAND I FLENG: Afghanistan, Somalia, Iran, Cuba, USA, Makedonia, Liberia, Sverige, Burma, Vietnam, Norge, Burundi, Chile, Belgia, Kosovo, Brasil, Litauen, Filippinene, Kongo, Island, Estland, Irak og Eritrea.

På topp finner vi: Somalia (7 elever), Burundi (5) og Burma (4).

Den mest internasjonale avdelin-

gen 2014/15 er HO (Helse og oppvekst) med 18 elever med bakgrunn fra andre land enn Norge. Og som om ikke det var nok – vi har en dansk lærer på skolen, og hun snakker trøndersk med stil!

Bakgrunnen til elevene som kommer fra andre land er høyst ulike. Noen kommer som flyktninger og asylsøkere, mens andre kan ha kommet til landet av familiære årsaker.

REKTOR THOMAS MO SYNES det er svært spennende og berikende å være rektor for en så variert elevflokk.

– Noe av det mest positive slik jeg ser det er at vi får verden inn til Aglo. Et rikt mangfold, sier Thomas Mo.

– Hva vil du si er den største utfordringen for skolen med dagens fargerike elevflokk?

– Den klareste utfordringen slik jeg ser det er språket. Mange er dyktige og lærer språket raskt, mens andre opplever norsk som et komplisert og litt merkelig språk, sier Mo.

– Hva tror du er hovedårsaken til at hver femte elev med en annen bakgrunn enn den norske har valgt Aglo?

– Mange elever fra andre land har lyktes og trives på Aglo. Her finner de en god oppfølging av den enkelte elev, et lite og inkluderende miljø sammen med norske elever, sier Thomas Mo.

Og den internasjonale trenden ser ut til å fortsette på Aglo. Søknadsfristen til skoleåret 2015/16 gikk ut 1. mars, og alt tyder på at mange med en annen bakgrunn enn den norske synes det er et klokt valg å gå på Aglo videregående skole neste år.

En kreativ og nyskapende 50-åring

Aglo videregående skole startet det nye året som 50-åring! Skolen vår i Stjørdal er den eldste og største av de fire Blå Kors-skolene i Norge.

AV **TOR-STEINAR JOREM** TEKST OG FOTO

Vi spør **rektor Thomas Mo** hva som særpreger 50-åringen:

– Som skole ser vi mulighetene. Vi er verdiorienterte, og vi tar hele tiden utgangspunkt i elevenes behov. Vi lytter og tilpasser oss. Der ligger muligheten og samtidig utfordringene.

– Hva er den aller største utfordringen for Aglo og de andre Blå Kors-skolene?

– I dag er det to konkrete saker som tar mye tid. Den ene er økonomi til å holde bygningsmassen i god stand, det andre er mulighetene til å gi elvene et godt nok tilbud. I høst bestemte Utdanningsdirektoratet at det ikke skal være mulig for elever å få ta om igjen fag fra videregående skole dersom de tidligere har bestått faget. Da tvinges de til å ta faget som privatist og ikke som elev. Dette er en gavepakke til de kommersielle skolene, og en krevende utfordring for våre skoler, sier Thomas Mo.

DEN FØRSTE SKOLEDAGEN var den aller første ordinære arbeidsdagen i 1965. Helt fram til midten av 80-tallet var elevene samtidig pasienter på daværende Solhaugen Helseheim som den gang ble eid og drevet av Kristen-folket Edruskapsråd (senere Rusfri).

Yrkeskursene på Skatval, det opprinnelige navnet på skolen, var for øvrig den aller første skolen i Norge som ble etablert i såpass nært samarbeid med et kursted for alkoholikere.

Da Solhaugen ble lagt ned i 1989 hadde heldigvis skolen nettopp åpnet for elever som ikke var pasienter på kurstedet. Hvis ikke ville trolig skolen blitt lagt ned sammen med Solhaugen. I 1989 var det 25 elever på

skolen, året etter var tallet 50. En ny og annerledes skole var i startgropa.

Utviklingen de siste 25 årene har gått i turbofart. Elevtallet er tidoblet og antall ansatte har økt i samme takt.

– Hva betyr det for Blå Kors at de har fire videregående skoler i «stallen» sin?

– Skolene er, slik jeg ser det, en viktig del av Blå Kors først og fremst fordi vi er med og bygger nye muligheter for mennesker med ulike behov og ulike bakgrunn. Det er god og tradisjonell Blå Kors-tenkning, sier Thomas Mo.

Har du forresten hørt om Aglos fem T-er? De er **TILLIT - TRYGGHET - TILHØRIGHET - TRIVSEL** og **TRO PÅ EGNE FERDIGHETER**.

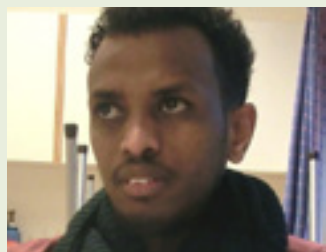

Aglo videregående skole – en skole med vekst og trivsel i sentrum. I år fyller skolen 50 år.

Hvordan er det å være elev på Aglo?

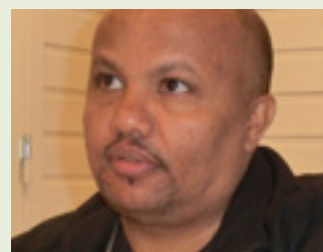
Felix Harerimana (39), Burundi
Det er koselig å gå på Aglo. Vi får mye hjelp og god undervisning på skolen. Vi opplever ingen mobbing fordi vi kommer fra utlandet. Vi lærer mye nyttig om det norske samfunnet.

Liban Abdullahi Mahamud (24), Somalia
Det som er så bra med Aglo er at det er en mindre skole. Det gjør at vi får hjelp. Det er hyggelige og snille lærere her. Det er viktig med god hjelp for oss som er fra andre land.

Rahman Shamspour (47), Iran
Det er godt og morsomt å være elev på Aglo. Her er det mange positive aktiviteter. Lærerne er snille og hjelper oss mye. Vi lærer mye ved å ha kontakt med lærerne og de andre elevene.

Ermias Gebereyesus (34), Eritrea
Det er fint at elevene har mange forskjellige linjer å velge mellom her. Det er godt å være på Aglo. Alle elevene er snille med hverandre og alle viser respekt. Det er bra at Aglo er en kristen skole.

STOPP OG KJENN ETTER, DU HAR LOV TIL Å PUSTE!

Med dette jeg skriver her, vil jeg gjerne få frem viktigheten av det å se dem som sliter – og samtidig stoppe opp selv og kjenne etter hvordan en har det. Jeg er ganske sikker på at det ikke bare er meg som har kjent på følelsen av ikke å strekke til – uavhengig av hvor mye man strekker seg.

AV REIDUN SAGEN, LEDER AV BKU

De psykososiale behovene til ungdom i dag blir ikke godt nok prioritert, mye fordi alle skal være så «unge og friske». Jeg vet at

for oss unge er det ikke lett å si at en sliter. Men slitne blir vi. Samfunnets forventninger kan gå en til hode, og vi fokuserer da mer på å prestere enn å leve.

Ungdom i dag har for store forventninger til å nå målene med letthet.

En skal fullføre ungdomsskolen, videregående, deretter kommer en lærlingeplass eller høyskole/universitet – og så jobb. Alt dette helst før en fyller 23 år. Presset er stort, og ett av de viktigste valgene våre kommer midt i en stressende fase av ungdomstiden: i steget fra ungdomsskole til videregående. Da skal man for første gang velge skole selv, man begynner å tenke på fremtiden og hva man vil bli.

FOR MANGE ER DETTE EN STOR PÅKJENNING, mange må flytte, man møter nye mennesker, blir introdusert for nye sosiale arenaer, og en begynner å ta skrittet i voksenretningen. Forventningene stiger. Det gode liv for oss unge er gjerne å ha en god utdanning i bunn. Kravene begynner allerede i seksårsalderen og eksploderer med tiden. Bare tenk på TV-programmet «Smartere enn en femteklassing». Et underholdningsprogram som handler om voksne som vil bevise at de er smartere enn et barn på 10 år!

Det er nok ikke bare meg som har følt meg dum når både jeg og deltakerne i programmet ikke klarer å svare på spørsmålene. I programmet ler vi av at de voksne strever med disse spørsmålene. Det vi ikke tenker på er at en slik fremstilling av disse femteklassingene høyner forventningene vi setter til dagens ungdom – og forventningene de har til seg selv.

GYMTEST PÅ ONSDAG, GLOSEPRØVE PÅ TORSDAG, muntlig fremføring fredag pluss lekser i alle fag gjennom hele uken. Sosiale aktiviteter med venner etter

skolen er jo bare gøy og koselig, men også her stilles det krav til hvordan en skal oppføre seg, kle seg, til samtalen. Familien må man heller ikke glemme, forventninger i forhold til bursdager, være hjemme til middag. På disse tre arenaene er det mange forventninger og krav om at ungdommer deltar/presterer. Det blir ofte for mye.

Å måtte si nei til en bursdag eller å få en toer på den muntlige fremføringen jeg har jobbet med en hel uke er fryktelig demotiverende. Slike negative følelser er de følelsene som kan få mye tid hos ungdom, derfor er det viktig at ungdom gis et stort overskudd av mestringfølelse og selvtilit. Å skulle takle en nedtur på egenhånd når man allerede befinner seg på bunnen krever mye, altfor mye.

ORDET «STRESS» BRUKES OM ULIKE TYPER PÅKJENNINGER og belastninger. Belastninger kan være de kravene og forventningene ungdommen opplever i ungdomsårene. Enten de takler dem, eller ikke. Stress fører til nedsatt konsentrasjon, lite søvn, mindre energi, overfølsomhet og irritasjon.

Ungdom i dag har en stressende hverdag. Sju dager i uka har de ulike krav hengende over seg. Langvarig stress kan føre til depresjon. Og det er vondt å vite at Verdens helseorganisasjon påregner at depresjon kommer til å være den mest utbredte lidelsen i den vestlige verden i 2020.

For bare tenk etter, gjennomsnittsalderen for kvinner i Norge er 83 år og for menn er den 79 år. Jeg er bare 21 år, så hvorfor skal jeg slite meg ut når jeg bare er har fullført en fjerdedel av livet mitt?

Stopp og kjenn etter, du har lov til å puste!

BKUs styreleder Reidun Sagen. (Foto: Steinar Glimsdal)

SPEIDER'N GIR MINNER FOR LIVET

Vennesla Blå Kors Speidere fokuserer på friluftsliv og moro, nesten uavhengig av alder på deltakerne. Det skaper god stemning og samhold i gruppa. Det å være med i speider'n i Vennesla skaper minner for livet!

AV **BENTE KRISTINE «TØTTA» KVALHEIM** OG **REIDUN SAGEN**

Vennesla-speiderne bruker «Blå Kors-stova» som tilholdssted når det er behov for det. Ellers har de en flott uteplass i skogen på Honnemyr med blant annet gapahuker og bål plass. Uteaktiviteter med fokus på speiding gir ungdommene en sjanse til å ta ansvar og oppleve mestringsfølelse andre plasser enn eksempelvis på skolen. Dette er mye takket være dyktige speiderledere som ser de enkeltes behov og klarer å inkludere alle.

På møtet 19. februar stod det beltevogn-tur på programmet. Vi var 30 deltakere fra gruppa, og vi hadde 15 på besøk fra gruppa «Kompis» i Vennesla. «Kompis» er et alternativt fritidstilbud for barn og unge

som ikke finner sin plass i andre fritidsaktiviteter. De kommer på besøk til oss 2-3 ganger i året.

Å få kjøre beltevogn er kjempepopulært. En av lederne våre har et par vogner, så da turer vi innover i skogen over tuer og top- per. Enkelte synes det er i overkant spennende, mens andre ikke får nok. Vi har en samling rundt bål og grilling som en pause fra kjøringen. De som ønsker det får en ekstratur.

Vennesla-speiderne arbeider aktivt med barn og unge, og gjennom det arbeidet de gjør praktiserer de det som Blå Kors-visjonen sier: «Med hjerte, kunnskap og kraft skaper Blå Kors muligheter for mestring og mening.»

En himmel på jord

Øyne skinte av glede. Mennesker koste seg og fikk et hyggelig juleminne, muligens et av de beste juleminnene på fryktelig lenge. Alt ble rammet inn av en konsert med Maria Arredondo, Martin Halla og Torstein Sødal, en konsert med et pust av himmel.

AV IVAR EIDSAA TEKST OG FOTO

Det ble mange sterke inntrykk da Blå Kors Kristiansand inviterte folk som sliter eller har slitt med rusmisbruk til julefest en lørdag kveld i november. Da julefesten startet hos Blå Kors i Gyldenløves gate, var Storsalen stappfull. Hele 180 forventningsfulle gjester hadde benket seg til nydelig dekkede bord. På forhånd hadde et stort antall frivillige pyntet og ordnet for å sikre at det ble en god fest og mye å glede seg over for gjestene.

Jo nærmere klokken nærmet seg 1800, jo større var aktiviteten i kjelleren hvor 40 trofaste tjenere gjorde fat og boller klare med den beste julematen man kan tenke seg.

På slaget 1800 ble gjestene servert. I Storsalen gikk praten livlig. Og folk koste seg.

Da middagen var vel fortært og i påvente av desserten, måtte noen av gjestene ut for å strekke på bena. Allerede ved dette tidspunktet kunne vi høre: «Dette

er første gangen jeg har opplevd en så fin julefest!» Et utsagn til ettertanke.

ETTER DESSERTEN VAR DET KLART FOR KVELDENS HØYDEPUNKT, konsert med Martin Halla, Torstein Sødal og Maria Arredondo. Denne konserten var den tredje i rekken som Maria og Torstein har hatt hos Blå Kors i Kristiansand. Konserten denne gang markerte åpningen på deres juleturne 2014, der de hadde fått med seg Martin Halla, en sanger med en uvanlig flott stemme.

Det ble akkurat en så fin, nær, ekte og sterk konsert som mange hadde håpet på. De tre sangerne klarte både å formidle julens budskap samtidig som de fikk publikum med seg på allsang og sangkonkurranse.

De aller fleste av gjestene har levd et liv i rus, og det gjorde et sterkt inntrykk da Maria leste «Fotspor», historien om

mannen som ved livets slutt fikk se hele livet som fotspor i sanden. Han la merke til at det stort sett hadde vært to sett med fotspor gjennom livet, men kun ett par fotspor under de vanskeligste periodene i livet. Han spurte da Herren om hvorfor han var blitt overlatt til seg selv i de vanskeligste periodene.

DA FIKK HAN TIL SVAR FRA HERREN: «Mitt dyrebare barn, jeg vil aldri forlate deg. De gangene gjennom lidelser og motgang der du kun ser ett sett med fotspor i sanden, det var de gangene jeg bar deg.» En sterk tekst.

Det gjorde også et uvanlig sterkt inntrykk da sangerne begynte på «Deilig er jorden» og hele salen reiste seg og sang med. «Fred over jorden, menneske fryd deg, oss er en evig frelser født!» Jo, det ble et snev av himmel, himmel på jord denne lørdagskvelden i Storsalen.

Brukte juleturneen til å fokusere på Blå Kors

I løpet av adventstiden i fjor turnerte den populære trio Nordic Tenors land og strand rundt med sin julekonsert. Med i reisefølget var også Blå Kors. Her fikk organisasjonen en unik mulighet til å informere et begeistret konsertpublikum om sitt arbeid.

AV STEINAR GLIMSDAL

Med roll-ups og brosjyrer stilte personell fra Blå Kors opp på de godt besøkte konsertene for å informere. Sangerne i Nordic Tenors appellerte fra scenen om å støtte opp om arbeidet Blå Kors driver. Turneen ble avsluttet 22. desember, med to konserter i Drammens Teater.

– Flere hos publikum har ønsket å gi direkte til Blå Kors-arbeidet rettet mot barn som vokser opp i en familie preget

av rusmisbruk. Så vi måtte gå til anskaffelse av bøsser som publikum kunne putte pengene på. Vi er overveldet over støtten og iveren mange har vist, sier daglig leder i Blå Kors Kristiansand, Arvid Solheim. Han var primus motor for konsertsamarbeidet med Nordic Tenors.

– Publikummere har tilkjennegitt at de også ønsker å bli faste givere, forteller han. – Et betydelig antall har ønsket dette,

og vi takker av hjertet for all støtten som blir arbeidet til del.

Dette ble særlig satt i fokus under Nordic Tenors-turneen:

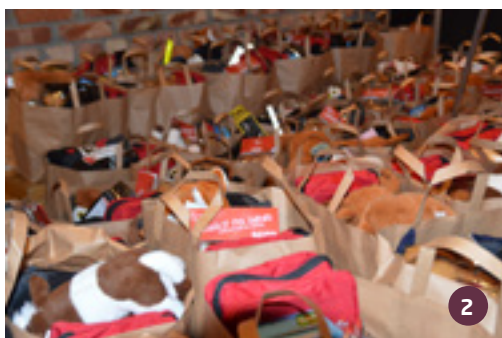
- Barnas Stasjon, et tilbud fra Blå Kors til småbarnsfamilier i en sårbar livssituasjon.
- Kompasset, et sted for unge som har vokst opp i familier med rusproblemer, hvor en kan snakke om sine opplevelser.
- «Snakk om mobbing», et nytt tilbud som lanseres i vår, for å fange opp så mange som mulig av unge som mobbes, men som aldri sier ifra at det mobbes.
- Blå Kors-ferier, for familier fra hele landet som har, eller har hatt, rusproblemer nært inn på livet.

Festen var på ingen måte en intern Blå Kors-fest. Alle innen rusomsorgen og et-tervernet i Kristiansand hadde fått invitasjon til å delta, i alt 400 personer.

- NÅR MAN SER DEN STØTTEN og oppbakkingen vi har fått fra privatpersoner, næringsliv og andre er det bare å bøye seg i støvet. Tine Meierier har stilt opp med en rekke produkter. Christianssands Bryggeri har deltatt. Det samme har Hennig-Olsen Is, Gilde med alt kjøtt, og Moseid Bakeri. Spareskillingsbanken har bladd opp en stor sjekk for å betale for leie av alt det tekniske utstyret, forteller daglig leder i Blå Kors Kristiansand, Arvid Solheim.

Etter konserten fikk alle en stor julepakke, med en rekke produkter oppi. Også her har støtten vært massiv. Et firma hadde alene bidradd med en praktisk førstehjelpspakke til hver av gjestene til en verdi av 399 kroner pr pakke.

– Det har bare vært «ja, ja, ja» til våre henvendelser. «Gi en plass-aksjonen» har vært en braksuksess. En av de frivillige kom med 500 kroner kvelden før festen. Hun hadde hatt en innsamling på jobben for å finansiere en gjestestol til. Det er rett og slett rørende. Og mest av alt er jeg glad på vegne av gjestene, sier Arvid Solheim. – Vi blir rørt til tårer over engasjementet som private, bedrifter og andre har vist oss. Vi er takknemlige for at vi dermed har fått anledning til å gi en fin kveld til mennesker som virkelig trenger det!

MinJUL i Kulturkirken Jakob

På julaften var 45 barn og 20 voksne samlet til feiring i regi av Blå Kors og «minJUL» i Kulturkirken Jakob i Oslo, et steinkast fra Blå Kors-gården i Storgata. Også i år var artisten Tooji på plass, initiativtaker til minJUL. Slik fikk vanskeligstilte familier, barn og unge, en god og trygg juleopplevelse.

Søndagen i forveien hadde arrangementet fått en solid presentasjon i programmet «Julemorgen» på NRK Super. Og på selve kvelden var NRK Dagsrevyen der for å dekke det hele på direkten på en fin og skånsom måte. Hovedoppslaget i Dagsrevyen denne dagen var for øvrig et intervju med statsminister Erna Solberg som minnet om at julen er barnas høytid

og at de voksne derfor burde avpasse sitt alkoholinntak etter det.

En julegaveaksjon på Facebook i desember hadde gitt en enorm respons med tanke på minJUL. Jule-nissen hadde derfor med seg riktig mange fine pakker til gjestene i Kulturkirken. I tillegg hadde Tooji og Oslo Soul Children stor suksess med sine musikalske innslag.

I alt var 25 frivillige på plass for å gjøre julaften 2014 til en julaften å tenke tilbake på med glede. Dette var det andre året på rad at minJUL ble arrangert på denne måten. Gledelig nok har Blå Kors fått støtte til å utvide tilbudet til også å gjelde andre byer i årene framover. (Rusfri)

1

Klare til innsats: alle de frivillige sammen med kveldens artister Martin Halla (i fremre rekke, nr 2 fra v), Maria Arredondo (nr 4 fra v) og Torstein Sødal (nr 5 fra v).

2

Et hav av julepakker sto klare til utdeling ved festens begynnelse.

3

De 180 gjestene koste seg gjennom hele festen hos Blå Kors i Kristiansand.

Med vennlig overoppsyn fra kontaktsenterets kokk Susanna Diaz, deltok kronprins Haakon og kronprinsesse Mette-Marit i tilberedningen av dagens varmrett: lammefrikasse.

Kongelig frivillighet hos

Blå Kors Kontaktsenter i Oslo hadde noen engasjerte frivillige i staben en dag før jul i fjor; H.K.H. Kronprins Haakon og H.K.H. Kronprinsesse Mette-Marit. I løpet av tre timer på en førjulsdag fikk kronprinsparet en omvisning, de forberedte og serverte mat og de hadde samtaler med kontaktsenterets gjester.

AV **STEINAR GLIMSDAL** TEKST OG FOTO

Blå Kors Kontaktsenter i Oslo tilbyr mat, motivasjonssamtaler, rådgivning med sosionom og juridisk hjelp til rusmisbrukere slik at de kan få plass i et videre behandlingstilbud. Det gis et daglig tilbud fra mandag til lørdag, og det er i snitt 250 gjester

innom hver dag. Her serveres mat og drikke til rusavhengige samt motivasjon og hjelp til videre avrusning og rehabilitering. Desember er overraskende nok en av de roligere månedene. Grunnen er at det er mange andre organisasjoner som tilbyr mat

og sosiale sammenkomster akkurat denne måneden.

– Tilbudet vårt er rettet spesielt mot rusavhengige i byen og fungerer som et lavterskeltilbud. Vi stiller ingen krav til våre gjester annet enn at de skal være medlemmer hos

Et større presseoppbud var til stede under kronprinsparets besøk ved Blå Kors Kontaktsenter i Oslo: NRK og TV2, og alt fra Kristelig pressekontor til Se og hør.

Kronprinsparet fikk ha samtaler med flere av kontaktsenterets gjester. Her er vi utenfor Blå Kors Kontaktsenter ved avslutningen av besøket.

Et fornøyd kronprinspar ved avslutningen av førjulsbesøket ved Blå Kors Kontaktsenter.

FØRJULSBESØK

Blå Kors Kontaktsenter

oss. Medlemskapet er gratis, forteller Jostein Hågan, leder for Blå Kors Kontaktsenter.

SOM NEVNT, KONTAKTSENTERET TILBYR motivasjonssamtaler til sine gjester. Onsdag 17. desember 2015 fikk gjestene muligheten til å ha slike samtaler med selveste kronprinsparet. Samtalene foregikk på tomannshånd der kronprins Haakon og kronprinsesse Mette-Marit snakket med hver sin gjest.

– Målet med arbeidet vårt her på kontaktsenteret er å motivere og hjel-

pe mennesker for et bedre liv, sa styreleder i Blå Kors, Marit Brandt Lågøy, i sin velkomsttale til kronprinsparet.

Totalt jobber det omkring 90 personer ved Blå Kors Kontaktsenter: syv ansatte og resten frivillige. Blant de frivillige finner vi også chihuahuaen Rosie som er hele senterets kjeledegge.

- ENHVER LITEN BEVEGELSE TILFØRER ENERGI til noe som skaper nye bevegelser. Den kraften finner vi i våre frivillige, noe kronprinsparet vil både få oppleve og høre om i dag, sa Brandt Lågøy ved starten av dagen.

Ved avslutningen av besøket uttrykte kronprinsparet glede over å få et innblikk i det arbeidet Blå Kors gjør på gateplan.

– Det som gjorde størst inntrykk var det å bli kjent med noen av gjestene her, og det å få et blikk inn i hvor krevende livet kan være for mange, sa kronprins Haakon til et fulltallig pressekorps samlet ved inngangen til Blå Kors Kontaktsenteret. Kontaktsenteret ligger i Møllergata rett overfor stedet der landets aller første Blå Kors-forening ble etablert for 109 år siden.

Du kan bety noe for en som trenger det

Blå Kors er opptatt av å skape trygge arenaer for barn og unge.

- 90 000 barn kommer hver dag hjem til foreldre i rus
- 60 000 barn og unge opplever å bli utsatt for mobbing hver uke
- 78 000 barn lever i fattigdom i Norge

Noen av våre tilbud for barn/unge/ familier:

Barnas Stasjon:

Barnas Stasjon retter sitt arbeid mot å styrke foreldrekompentansen i familier med barn fra 0-8 år, der foreldre strever med rus- og/eller psykisk helseproblematikk.

Snakk om Mobbing:

1 av 2 som opplever mobbing velger å holde opplevelsene for seg selv. Snakk om Mobbing er Norges første chat-tjeneste for barn og unge - som har spesialisert seg på temaet Mobbing.

Kompasset:

Kompasset er et talerør for unge som har vokst opp i alkoholfamilier, og et sted hvor man kan bearbeide sine opplevelser.

Blå Kors Ferier:

Mange familier har av ulike årsaker ikke mulighet for å dra på ferie. Blå Kors arrangerer derfor ferier for familier - alt i trygge omgivelser.

Gi en gave på konto:
3201.52.74165

Send BLÅGAVE til 2300
og støtt oss med 200,-

Fagsjef i Blå Kors, Sten Magne Berglund, i dialog med lederen for Stortingets helse- og omsorgskomite, Kari Kjønås Kjos (Frp), under årets første «Blå time» i Oslo.

Frp i dialog med rusfeltet

– Dette synes jeg var nyttig, og samtidig håper jeg dere har fått litt mer mot til å stå på? Er det ikke godt inne i mellom å oppleve de små seiere i rusarbeidet?

AV STEINAR GLIMSDAL TEKST OG FOTO

Det var en heltent leder av Stortingets helse- og omsorgskomite, **Kari Kjønås Kjos** (Frp), som på denne måten avrundet «Blå time» i regi av Blå Kors Norge. Nesten 30 personer med sitt daglige virke innen rusfeltet møtte fram i morgentimene en januarmorgen for både å lytte og å gi tilbakemeldinger til en av landets fremste helse- og sosialpolitikere. Stedet var kantina i 9. etasje i Blå Kors-gården i Oslo.

KARI KJØNAAS KJOS UNDERSTREKET ALLER FØRST betydningen av at samfunnet makter å endre synet på rusavhengige som passive hjelpemottakere.

– Regjeringen vil arbeide for at alle mennesker skal få de beste muligheter til å leve det livet de selv ønsker. Det gjelder ikke minst for rusavhengige og deres barn og pårørende. Den forrige opptrappingsplanen for rusfeltet ga ikke det løftet vi trengte. Derfor vil denne regjeringen ha en forsterket innsats på rusfeltet gjennom en ny opptrappingsplan som skal bidra til å sikre kapasitet og kvalitet i tilbudet til alle som trenger det, sa Kjønås Kjos.

Komitelederen minnet om muligheten alle har til å påvirke arbeidet med opptrappingsplanen,

blant annet ved å komme med innspill på regjeringens hjemmeside. Hun var for egen del opptatt med å skjerpe profilen når det gjelder mennesker med sammensatte problemer, de pårørende, behovet for tidlig innsats, gravide rusmisbrukere og eldre som sliter med rusavhengighet.

- MULIGHETEN TIL FRITT BEHANDLINGSVALG BLIR UTROLIG VIKTIG for å korte ned ventetiden og bedre kvaliteten i behandlingen, understreket Kjønås Kjos.

– Den enkelte må ha tro på valget han eller hun gjør, og ha tro på det stedet en skal være for å motta behandling.

Frp-politikeren var ikke bekymret for at behandlingsvirksomheter med offentlige avtaler på denne måten kan komme til å tape pasienter til virksomheter som ikke har vunnet fram i anbudskonkurranser – med andre ord virksomheter som kun har en enklere form for godkjenning, enten det er ideelle eller kommersielle aktører.

– Dersom en behandlingsvirksomhet opplever at potensielle brukere ikke ønsker å bruke dem, da har de en jobb å gjøre. Slik er det bare, sa Kjønås Kjos til humret fra salen.

DIALOGEN UNDER «BLÅ TIME» handlet ikke minst om hvordan få kommunene på banen for å gi mennesker som har vært inne til behandling nye fritidsaktiviteter, bolig og arbeid.

Kari Kjønås Kjos noterte seg mange triste erfaringer i møte med enkeltkommuner som gjør lite eller ingenting for mennesker som nettopp har gjennomført et behandlingsopphold. Hun fortalte selv at hun en gang måtte ha TV2 med på slep for å få en leilighet på plass i en sak hun var personlig engasjert i.

– Det må ikke være slik at TV2 skal sette dagsorden når det gjelder samhandlingen i den enkelte kommunen! Det burde være straffbart for kommuner å la være å følge opp rusavhengige som har vært inne til behandling, sa Kjos.

Men på direkte spørsmål om man nå kunne vente seg lovendringer som førte til at kommuner risikerte sanksjoner, sa hun at det kom neppe til å skje. Hun ga uttrykk for at en slik endring kan føre til at kommuner vil vegre seg for å sende pasienter til behandling i angst for forpliktelsene som kommer i ettertid.

Komiteleder Kari Kjønås Kjos takket for seg etter vel en times dialogmøte. Møter i Stortinget kalte.

– Klokke av fotballklubben Odd

Generalsekretær Jan Elverum i Blå Kors roser fotballklubben Odd for å ha trukket tilbake søknaden om ølservering på deres hjemmearena i Skien. – Mye tyder på at klubben har fått økt bevissthet rundt Norges Idrettsforbunds retningslinjer i forhold til alkoholbruk, sier han.

AV STEINAR GLIMSDAL

Debatten gikk høyt midt i januar grunnet medieoppslag om at fotballklubben Odd hadde søkt Skien kommune om skjenkebevilling på en avgrenset del av tribuneområdet på Skagerak Arena. Søknaden gjaldt i alt 600 sitteplasser. Odd-direktør **Einar Håndlykken** sa da til avisa Varden at klubben kunne tenkte seg en slags «billig-VIP» på et område av stadion som for det meste er stengt i dag. Det skulle være 18-års grense på stedet, og det skulle være skjermet fra resten av stadion.

REAKSJONENE VAR MANGE RUNDT KLUBBENS SKJENKESØKNAD. Borgestadklinikken Blå Kors var blant dem som reagerte. Klinikken, som i mange år har benyttet Odds hjemmekamper i normaliseringen av hverdagen for pasientene sine, valgte

straks å si opp sin sponsoravtale for 2015 med fotballklubben.

Så, mandag kveld 26. januar, vedtok styret i Odd å trekke søknaden i sin daværende form og heller bruke mer tid til å «vurdere konseptet».

– Vi føler at vi ikke har klart å presentere godt nok hva tilbudet handlet om. Det var ment å være et ganske begrenset tilbud. Vi jobber kontinuerlig med å utvikle stadionopplevelser, og dette tilbudet var en del av det, sa styreleder **Trond Haukvik** til NRK Telemark etter styremøtet.

Generalsekretær Jan Elverum i Blå Kors mener det var meget fornuftig av styret å stoppe søknaden om skjenkebevilling.

– DEN ENGASJERTE DEBATTEN viser at folks bevissthet om at idrett og alkohol er en

dårlig kombinasjon lever i beste velgående. Bekymring for at ølservering kan føre til mer aggresjon og skape utrygge omgivelser for barnefamilier skal man ta på alvor, sier Elverum som gjerne viser til Norges Idrettsforbund egne retningslinjer om alkoholbruk der det heter: «Tribunekulturen skal være trygg, familievennlig og alkoholfri. På tribunen skal det derfor ikke nytes alkohol i tilknytning til konkurranseaktiviteter.»

– Av hensyn til alle barnefamilier som elsker fotball vil jeg oppmuntre norske eliteserierklubber om å holde seg unna den type stadionopplevelser som ølservering kan innebære, sier Elverum. Han trekker fram eliteklubben Stabæk som opererer med en totalt alkoholfri hjemmearena, inkludert alle VIP-områdene.

Stortinget vegrer seg mot helsemerking

Til tross for at et flertall i befolkningen er positive til helsemerking av alkoholholdige drikkevarer, ble et forslag om slik merking stemt ned i Stortinget i februar.

AV STEINAR GLIMSDAL

Stortinget vil at regjeringen skal utrede nærmere et forslag om å merke flaskene med tanke på allergikere, gravide og sjåfører og at mengden kalorier, sukker og fett skal oppgis. Utredningen vil avdekke konsekvensene et krav om alkoholmerking vil ha for EØS-avtalen, småskalaprodusenter og nasjonal lovgivning.

Helsepolitisk talsperson hos Senterpartiet, **Kjersti Toppe**, hadde fått med seg Ap, SV og KrF og manglet bare Venstres støtte til å få til et flertall om en merkeordning allerede i år. Men den gang ei.

– DESSVERRE VILLE IKKE VENSTRE STØTTE MERKEFORSLAGET selv om vi ville gi norske småskalaprodusenter overgangsordninger. Det både skuffer og frustrerer meg, sier stortingsrepresentant Kjersti Toppe til Vårt Land. – Nå er det tilbake til start. Men denne saken er ikke avgjort. En merkeordning vil presse seg fram. Folkeviljen er tydelig. Nordmenn ønsker innholdsmerking. Toppe minner om at ferske meningsmålinger viser at 8 av 10 støtter forslaget.

Generalsekretær **Mina Gerhardsen** i Actis kommenterer vedtaket i Stortinget slik:

– Helsemerking kan bidra til å forebygge alkoholrelaterte skader, spesielt knyttet til alkoholbruk under graviditet og i forbin-

delse med bilkjøring. Dette er flertallet i Stortingets helsekomite enig i. Selv om vi er skuffet over at saken er utsatt, forventer vi nå at merking med helseinformasjon vil bli en del av diskusjonen i neste omgang.

Gerhardsen var med å fremme ideen om generell innholdsmerking av alkoholholdige drikkevarer i en høringsuttalelse.

I motsetning til andre varer, er alkohol unntatt fra faktakrav om ingredienser. Under stortingshøringene fikk forslaget om å innholdsmerke alkohol også sterk støtte fra Forbrukerrådet og Legeforeningen.

HELSEMINISTER BENT HØIE STØTTER KRAVET om at alkoholholdig drikke skal merkes på lik linje med annen mat og drikke, men mener vi må vente til et EU-regelverk er på plass.

– Med forslaget om generiske snus- og røykpakker viste helseministeren mot og utålmodighet med EU. Det var det også full anledning til å gjøre i denne saken. Vi er skuffet over at forbrukerrettighetene ikke ble tyngre vektlagt i denne saken. Norge kunne gått foran, EUs regelverk er kun et minstekrav, påpeker Mina Gerhardsen.

Actis forventer at Høie følger helsekomiteens oppfordring om aktivt å ta opp spørsmålet om innholdsmerking av alkohol i møter med sine kolleger i EU.

Kjørte debatt i Ålesund

Blå Kors Norge var i februar på besøk i Ålesund med prosjektet «Kjør debatt». Ungdomspolitikere fra Unge Høyre, Unge Venstre og Fremskrittspartiets Ungdom var invitert til en debatt som ble kalt «Blå time». Blå Kors Ung i Ålesund var vertskap.

«Kjør debatt» er et informasjonsprosjekt i regi av Blå Kors Norge om lokal alkohol- og narkotikapolitikk, og rusforebyggende arbeid. Hovedmålgruppen er de politiske ungdomspartiene, deres tillitsvalgte og medlemmer. Planen er å arrangere flere «Blå timer» i en rekke norske byer i tiden framover.

– Vi ønsker at Kjør debatt-prosjektet skal bidra til en mer helhetlig og kunnskapsbasert alkohol- og narkotikapolitikk. Det er viktig for oss at deltakerne får en økt forståelse for at rusproblemer også rammer andre enn brukeren selv, forteller **Anders Blixhavn**, prosjektleder for «Kjør debatt». (Rusfri)

Barn i faresonen

Vestnes kommune vestnes.kommune.no	Lyngen kommune lyngen.kommune.no	Jevnaker kommune jevnaker.kommune.no	Brønnøy kommune bronnøy.kommune.no	Kåfjord kommune kafjord.kommune.no	Time kommune time.kommune.no
Sirdal kommune Enhet for helse v/avdeling psykisk helse post@sirdal.kommune.no Tlf. 38 37 90 00 - 38 37 91 49	Trondheim kommune avd. Rus trondheim.kommune.no	Vaksdal kommune vaksdal.kommune.no	Melhus kommune Psykiatritjenesten melhus.kommune.no	Hammerfest kommune Pleie og Omsorg hammerfest.kommune.no	
ARENDAL KOMMUNE Psyk. helse og rus, Adm. arendal.kommune.no	GRAN KOMMUNE gran.kommune.no	Vågan kommune Psykiatri- og Rustjenesten vagan.kommune.no	Kvalsund kommune Helse og Sosial kvalsund.kommune.no	Åmli kommune Skoleavdelinga amli.kommune.no	
Orkdal kommune Psykisk helse og rusarbeid Lavterskel Åpen alle virkedager - gratis! www.orkdal.kommune.no	Kvinnherad kommune kvinnherad.kommune.no	RÆLINGEN KOMMUNE Barneverntjenesten ralingen.kommune.no	Stokke kommune Psykisk Helse og Rustjenester stokke.kommune.no	Moss kommune moss.kommune.no	
Kristiansund kommune I medvind lønset vær Enhet Psykisk Helse kristiansund.kommune.no	Nord-Aurdal kommune nord-auerdal.kommune.no	Steigen kommune steigen.kommune.no	Nordre Land kommune avd. for psykisk helse nordre-land.kommune.no	Masfjorden kommune masfjorden.kommune.no	
Midtre Gauldal kommune midtre-gauldal.kommune.no	Øvre Eiker kommune ovre-eiker.kommune.no	Askøy kommune askoy.kommune.no	Sund kommune sund.kommune.no	Herøy kommune heroy.kommune.no	
NØTTERØY KOMMUNE Enhet Psykisk Helse og Rus notteroy.kommune.no	Asker kommune asker.kommune.no	Eid kommune Psykiatritjenesta eid.kommune.no	Hol kommune Psykisk Helsetjeneste hol.kommune.no	Ålesund kommune alesund.kommune.no	
Øksnes kommune Psykisk Helsearbeid/ Rus oksnes.kommune.no	Asker kommune asker.kommune.no	Nord-Aurdal kommune Familiens Hus nord-auerdal.kommune.no	KLEPP KOMMUNE klepp.kommune.no	Os kommune Psykiatritjenesten os.kommune.no	
Mjøndalen Arbeidergata 17 3050 MJØNDALEN Tlf. 32 87 75 04	Sikkelsands Regnskapskontor Elvarheimgata 10 2408 ELVERUM Tlf. 62 41 08 60	bojo as Akersbakken 12 0172 Oslo Tlf. 23 32 75 00	INDUSTRI ENERGI Youngsøgt 11, 0181 OSLO Tlf. 02 390 www.industrienergi.no	Oslo Kriesenter 0130 OSLO Tlf. 22 48 03 80	HOGST OG RYDDING AS 5710 SKULESTADMO Tlf. 900 44 562
08000 Buskerud 3617 KONGSBERG	BK Transport og Servicetjenester Industriveien 3 1640 RÅDE Tlf. 911 70 224	Solstein AS Bleikmyrvegen 45 4276 VEDAVÅGEN Tlf. 52 04 40 40	FINNØY GRAVE- OG SPRENGNINGSSERVICE Judaberg 4160 FINNØY Tlf. 51 71 25 36	Stiftelsen Wilde Falsens gate 1 A 3187 HØRTEN Tlf. 33 04 26 00	Hov Tre & Glass AS Kvåleveien 16 4323 SANDNES Tlf. 51 66 86 40
Røn VVS AS 2960 RØN Tlf. 61 34 44 15	ANONYM STØTTE	T. AASEN SOLSKJERMING Forusparken 28 4031 STAVANGER Tlf. 51 85 99 00 t-aasen.no	AS STETTE DATA Temasenteret 6260 SKODJE Tlf. 70 24 41 40	Taxi Hedmark 03650 Bestill enkelt din taxitur (1-4 pers) med vår nye app. Besøk vår hjemmeside: www.taxi-hedmark.no	Sebbelows Stiftelse Senter for Foreldre og Barn Jens Bjelkesgt 75 B 0652 OSLO Tlf. 23 03 79 00
NAV Hvaler avd. Rus og Psykisk Helse Dybedalsåsen, 1684 VESTERØY Tlf. 69 37 50 00					

Små grep gir større spillerom

Visste du at en rådgivningssamtale handler mest om deg? Om hvilke mål og drømmer du har?

En rådgivningssamtale hos oss er helt uforpliktende. Vi viser deg hvor enkelt du kan få bedre økonomi.

Ring oss på telefon **02002**, så setter vi opp en samtale for deg på ditt nærmeste lokalkontor.

SpareBank 1 SR-Bank er stolt av å være bank for Blå Kors.

«Det Blaa Kors» kom første gang ut i januar 1915 og er den eldste bestanddelen i bladet du nå holder i hendene.

Vi kan jubilere!

En av forløperne til bladet som du holder mellom hendene, har 100-årsjubileum i år. Bladet het «Det Blaa Kors» med undertittel «Organ for Norges blaakorsforeninger» og ble startet i januar 1915 som et enkelt månedsblad på åtte sider.

AV **STEINAR GLIMSDAL** TEKST OG FOTO

Dette var ni år etter stiftelsen av den aller første Blå Kors-foreningen her til lands. Blå Kors ble stiftet i Kristiania (Oslo), og arbeidet ble etablert som en avdeling innen «Kristiania Indremisjon», dagens Kirkens Bymisjon. I løpet av de neste ni årene vokste og utviklet Blå Kors-arbeidet seg i ekspressfart.

I hovedstaden ble det etablert kvinneforening, et kor, såkalte «Blå Kors-stuer», et herberge og flere «vanlige» Blå Kors-foreninger. Så raskt utviklet arbeidet seg at man måtte etablere et eget «sentralstyre» for Blå Kors i Oslo allerede i 1907. Samme år ble Blå Kors etablert i Fredrikstad og Gressvik. Halden, Kristiansand, Bergen, Ålesund, Drammen, Ski, Sandefjord og mange flere fulgte de neste åtte årene. Da landets første behandlingsinstitusjon ble startet på Eina i Oppland i 1909, var tiden inne for å etablere landsorganisasjonen Blå Kors, og flere fylkesavdelinger (kretser) ble etablert. I 1915 var 10.000 personer innmeldt i Blå Kors på landsplan. Det var al-

lerede startet 26 barneforeninger med i alt 2.500 medlemmer.

BEHOVET FOR ET MÅNEDSBLAD, som kunne bidra til å knytte alt dette mangfoldige arbeidet sammen, var åpenbart. Den første redaktør ble **Michael B. Olsen** som to år tidligere var blitt ansatt som «lønnet sekretær» for Blå Kors landsstyre. «Hovedkontoret» til Blå Kors befant seg på denne tiden på Grefsen der Olsen bodde.

I det første nummeret av Det Blaa Kors, siden gitt navnet «Blåkorsbladet», er det notiser om arbeidet i Bergen, Ålesund, Drammen, Halden og Ski. Samtidig bidrar sokneprest og landsstyremedlem **Ivar Holsvik** med en redegjørelse om forholdet mellom Kristiania Indremisjon og Blå Kors. Han minner om at Blå Kors har vunnet mange venner utover landet som ikke tilhører «indremissionens omraade». Allikevel hadde man holdt på den formelle tilknytning til Kristiania Indremisjon, ikke minst av økonomiske grunner.

HOLSVIK UNDERSLÅR IKKE AT DET HADDE OPPSTÅTT «RIVNINGER» mellom den store Oslo-baserte indremisjonsforeningen og det landsomfattende Blå Kors. Han forteller at Blå Kors-kretsen i Oslo i 1913 ble delt slik at de Blå Kors-foreninger i hovedstaden som følte naturlig tilknytning til indremisjonen fikk sin egen krets. Holsvik skriver at Kristiania Indremisjon var tilfreds med denne ordningen, og han slår til lyd for at også andre indremisjonsforeninger rundt omkring i landet burde ta initiativ til Blå Kors-arbeid og ha Blå Kors som en arbeidsgren innen den allerede etablerte foreningsstrukturen. Dette minner til en viss grad om tenkningen som siden ble virkeliggjort ved etableringen ti år senere av paraplyorganisasjonen «Kristenfolkets Edruskapsråd», senere «Rusfri – Kristenfolkets Edruskapsråd». De formelle båndene mellom Kristiania Indremisjon og Blå Kors ble kuttet i 1917.

BLADET SOM KRISTENFOLKETS EDRUSKAPSRÅD ETABLERTE I 1925, «Vardevakt», senere «Rusfri», har 90-årsjubileum i år. Vardevakt startet som et fyrrig kampskrift til forsvar for brennevinsforbudet, en kamp de lutherske lekmannsorganisasjonene og frikirkene støttet helhjertet opp om fram til folkeavstemningen i 1926.

Altså, begge bestanddelene i det magasinet du nå leser er i jubelmodus. Det Blaa Kors/Blåkorsbladet og Vardevakt/Rusfri ble i 2009 slått sammen til «Blå Kors-magasinet Rusfri».

Fra Bymisjonen til Blå Kors

Anders Pladsen (54) er ansatt som ny divisjonsdirektør i Blå Kors Divisjon Opplæring etter Jan Erik Sundby. Han er utdannet sosionom og kommer fra stillingen som daglig leder for Stiftelsen Kirkens Bymisjon Vestfold.

— Jeg gleder meg til å ta fatt på jobben med å styrke arbeidet for attføringsbedrifter og skoler i Blå Kors. Jeg har fulgt organisasjonen i noen år og synes det er mye spennende som er på gang. Som en diakonal organisasjon er vi i en særstilling med å kunne kombinere det profesjonelle arbeidet med

frivillig innsats. Det gir oss et fortrinn i møte med både offentlige og kommersielle aktører, sier Pladsen. Han tiltrer 1. april og forteller at han gleder seg til å ta fatt på arbeidet sammen med styrene for skolene og virksomhetene og de ansatte i divisjonen.

I tillegg til å ha jobbet som daglig leder for Stiftelsen Kirkens Bymisjon Vestfold, har Pladsen vært avdelingssjef i Helse Nordmøre og Romsdal HF og administrerende direktør i attføringsbedriften Astero AS. Det er erfaringer Blå Kors har god bruk for. (SMB/Rusfri)

Anders Pladsen er ny divisjonsdirektør i Blå Kors. (Foto: Steinar Glimsdal)

Magnus Ervik Fossheim går 1. juni inn i en nyopprettet stilling ved eiendomsavdelingen ved Blå Kors hovedkontor i Oslo. (Foto: Steinar Glimsdal)

Ny medarbeider på Eiendom

Magnus Ervik Fossheim (26) fra Askim er fra 1. juni ansatt som stedfortrederende eiendomssjef i Blå Kors Norge/Blå Kors Eiendom. Han studerer i dag ved NTNU i Trondheim der han om kort tid vil være ferdig med sitt mastergradsstudium ved sivilingeniørstudiet (bygg). Han har tidligere tatt toårig befalsskole og vært deltidsansatt hos entreprenør Hersleth i Såner som prosjektingeniør og anleggsleder. Magnus' fokusområde i Blå Kors vil være utvikling og investering i forbindelse med nye byggeprosjekter.

— Jeg ser fram til å begynne i en spennende jobb. Jeg skjønner det er mer enn nok å ta tak i, sier han med et smil. (SG/Rusfri)

Stortingspolitikere Kristin Vinje (helt til v) og Sivert Bjørnstad (helt til h) vil lære av besøket på Hop videregående skole, en liten skole som tenker stort om alle elever. Her sitter de sammen med elev Marianne Ankjær-Jensen og rektor Steinar Våge. (Foto: Karolina Golec/Askøyværingen)

En liten skole som tenker stort om alle elever

Fredag 30. januar var Kristin Vinje (H) og Sivert Bjørnstad (Frp) fra Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomite på besøk hos Hop videregående skole på Askøy. I løpet av timene besøket varte fikk rikspolitikere oppleve hva som skiller Hop fra andre videregående skoler.

AV **ZAINEB AL-SAMARAI** TEKST

Under besøket på Hop videregående skole, fikk Vinje og Bjørnstad mulighet til å snakke med noen av elevene. En av elevene fortalte om Hop som redning for hennes ønske om utdanning. Eleven hadde tidligere slitt psykisk, og før hun begynte på Hop hadde hun prøvd å begynne på videregående skole fire ganger, men sluttet hver gang. På de andre skolene holdt hun så lenge som til mai det første skoleåret, og så kort som maks tre uker. Da hun begynte på Hop videregående skole, gjorde hun det for å late som om hun skulle prøve seg igjen. Det gikk over all forventning, og hun har allerede fullført sitt første skoleår.

Når de besøkende spurte hva årsaken var til at det gikk denne gangen, svarte hun:

— Det er veldig trygt og godt her. Det er et mindre miljø, og jeg føler meg mer sett. Hvis du trenger hjelp, er lærerne her for deg.

HOP VIDEREgåENDE SKOLE ER EN BLÅ KORS-EID PRIVATSKOLE. Skolen tilbyr et særskilt tilrettelagt opplæringstilbud som gir undervisning i fem ulike programområder. En av årsakene til at skolen ikke er som andre skoler, er at Hop tilrettelegger undervisningsopplegget slik at den enkelte elev kan fullføre kurset på best mulig måte. Målet er at eleven skal kunne mestre undervisningssituasjonen og overgangen til videre skolegang i ordinær skole eller overgangen til arbeidslivet.

Sammenlignet med andre videregående skoler som har de samme studieretningene, har Hop et av landets beste resultater når det kommer til fullføringsgrad. Mens andre skoler ligger på ca 50 prosent, ligger Hop i gjennomsnitt på 80 prosent fullføringsgrad. Det var tydelig at dette imponerte stortingspolitikerne.

Taust om rus i kirka

Det er flere tabuemner kirken ikke er flink til å snakke om, og et av de største tabuene er rus. I møte med ungdom må vi forstå at taushet rundt rustematikk skaper tvil og ikke trygghet.

AV **MORTEN EIKLI**

I 2012 gjennomførte Blå Kors undersøkelsen «Fra vann til vin?» blant ungdommer i kristne organisasjoner og trossamfunn. Den viste at drikkemønsteret til aktive unge kristne har endret seg markant de senere år. Mens alkoholkonsumet blant ungdom generelt har vært nedadgående, har kristen ungdom økt sitt alkoholkonsum. Majoriteten unge kristne er avholds frem til fylte 18 år, men avholdenheten forlates som regel sammen med barndoms-hjemmet. Rundt hver femte drikker seg beruset flere ganger i måneden. Dette er tall til ettertanke.

SPØRSMÅLET BLIR HVORFOR DRIKKEMØNSTERET ENDRER SEG signifikant når ungdom flytter hjemmefra. Det er flere sider ved et slikt spørsmål, og det gis ikke noe entydig svar. Når man flytter hjemmefra går man inn i en ny livsfase og møter nye kulturer. Vi blir alltid preget av omgivelsene våre, noe som vi må erkjenne og akseptere. Samtidig, når endringen er så markant, må vi spørre oss om kristne fellesskap gjør et godt nok holdningsskapende arbeid. Her mener jeg at svaret er et klart nei. Så godt som alle kristne ungdomsmiljøer er rusfrie, men for å sette det på spissen: De rusfrie miljøer har ingen effekt. Jo, det gir en trygg sosial arena for ungdom, og det gir et viktig fritidsalternativ, men miljøet skaper ikke i seg selv refleksjon og holdninger. For å si det slik Trond Viggo Torgersen synger det, ungdom har behov for å «tenke sjæl»!

EN REAKSJON JEG OFTE MØTER er at tiden ikke strekker til! Det er rett og slett ikke tid til å snakke om rus. Det

te gjelder for eksempel i trosopplæringen innen Den norske kirke. Her er det en mengde temaer som skal tas opp, men rus er ikke satt opp som et av dem. Dette kan være en forklaring, men det er ingen god unnskyldning. Om noe, viser det hvor sterk tilbøyelighet vi har til å ville snakke om konfesjoner istedenfor konkrete trosutfordringer. I ungdomstiden blir identiteten i særlig grad formet, og det følger med store spørsmål og utforsking av grenser. Vi vet for eksempel at debutalderen for å smake alkohol er før fylte 15, at 1/3 vil debutere seksuelt i beruset tilstand, og at 40 prosent av alle voldtekter skjer på fest.

Jesus snakket ikke kun om hvem Gud var, men også om tidsaktuelle utfordringer. Det finnes nesten ikke mer tidsaktuelle temaer i ungdomstiden enn rus. Å snakke om rus er mulig å gjøre i samme åndedrag som å vi snakker om Guds natur. For har vi ikke en Gud som har skapt vin som noe godt (Salme 104,15)? Som setter grenser til vårt eget beste (Salme 119,14)? Og som ber oss om å ha omsorg for de svake (Matteus 25,40)?

DET ER VIKTIG AT VI SNAKKER OM RUS I KRISTNE UNGDOMSMILJØER. Det er heller ikke likegyldig hvordan vi snakker om det. For oss som er interessert i rusproblematikk, har vi ofte et ønske om å uttrykke oss om farene og skadene rusbruk kan føre med seg. Dette er et perspektiv som er sentralt, samtidig som det slett ikke rommer hele «sannheten». For mange er alkohol noe som forbindes primært med fellesskap, kos og glede. Dette er gode ting, som vi ikke kan fornekte. Hvis alt som blir kommunisert om alkohol er

farer, blir det for sneversynt. Når ungdom får andre erfaringer enn kun det negative, kan det man har lært raskt bli forkastet til fordel for noe som oppleves som en stikk motsatt realitet. Vi må tørre å ha en dialog med ungdommene om både hva som er negativt og positivt med å drikke alkohol. Sunne og robuste holdninger skapes hos ungdommene når de selv får komme til orde. Ren forkynnelse alene blir både fattig og farlig i så måte. Gjennom dialog får en hørt på uenigheter, man får være i prosess og det gis rom for at svaret ikke er gitt på forhånd.

UNGDOMSARBEIDET I KIRKEN ER UTROLIG VIKTIG, og ungdomsarbeidere over hele landet gjør en formidabel innsats. Vi i Blå Kors ønsker derfor å bistå med å gjøre disse samtalene om rus litt enklere. For selv om vi mener det er viktig og høyst relevant å snakke om rus, har vi full forståelse for at det kan være krevende. Vi vil gjennomføre en undersøkelse blant kristne organisasjoner og trossamfunn for å avdekke utfordringene ungdomsarbeiderne har i møte med slik undervisning.

I SAMTALEOPPLEGGET «SUNT OG SANT», som er i ferd med å bli utviklet i disse dager, lager vi hjelpestoff som kan brukes for å ha de gode samtaler om rus og om seksualitet. Der finnes det øvelser som vil være til hjelp i å stå mot gruppepress, filmer som skaper gode rammer og opplegg for gode gruppesamtaler. Vi håper at alle engasjerte i kristent ungdomsarbeid vil benytte seg av det. Vi setter pris på all respons vi får, og gleder oss til å dra ut på en opplæringsrunde. Dette vil skje fra juni og ut hele 2015.

« Så godt som alle kristne ungdomsmiljø er rusfrie, men for å sette det på spissen: De rusfrie miljø har ingen effekt.

MORTEN EIKLI (26) har siden mai 2013 vært prosjektleder i halv stilling for «Bevisste ledere» ved Blå Kors hovedkontor. Han studerer også PR og kommunikasjonsledelse ved Handelshøyskolen BI i Oslo.

Ti ting å tenke på for unge ledere

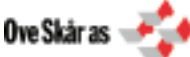
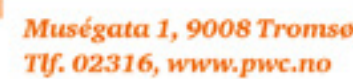
- 1 Faste rammer, felles regler og forutsigbarhet skaper trygghet som kan gi et godt miljø. Lederne må være lojale mot hverandre, og enige om å følge reglene konsekvent, også når det gjelder hvilke følger et regelbrudd får. Tomme trusler fungerer dårlig.
- 2 Vær tydelig på hvilke regler som gjelder, og gjør det gjerne skriftlig. Du er et forbilde for de andre, og har mer makt enn du kanskje tror selv. Vær bevisst hvilke grenser du har som leder, og vær tydelig på dine egne grenser, det skaper trygghet.
- 3 Det du sier og gjør som leder, betyr mye for andres trivsel. Du må bekrefte at alle er velkommen slik de er, og ikke behandle dem som en gruppe. To venninner som kler seg likt og oppfører seg likt, kan likevel ha svært ulike meninger og svært ulik personlighet. Som leder er det din oppgave å si ifra hvis du ser at noen blir mobbet.
- 4 Vis at du er en leder som man kan stole på og som bryr seg, og at du ikke bare vil være kamerat. Selv om ungdommene kan oppleve deg som brysom, setter de også pris på det!
- 5 Unngå å fortelle ungdommene hvordan de har det, eller hvilke motiver de har for oppførselen sin. Snakk for deg selv, og vær bevisst egne reaksjoner! Du kan for eksempel si: «Noen ganger når jeg er trist, får jeg lyst til å snakke med noen om det» eller: «Når jeg blir sint, kan jeg få lyst til å knuse noe, men jeg gjør det ikke.» På den måten viser du at dette er vanlige reaksjoner, og at det finnes gode måter å håndtere det på.
- 6 Forsøk å gi alle like mye tid og oppmerksomhet, slik at det ikke lønner seg å være pågående for å få oppmerksomhet. Stille gutter og jenter har like stort behov for oppmerksomhet som andre.
- 7 De bråkete guttene og jentene er ikke nødvendigvis slemme, de ønsker at en leder ser dem, tar dem på alvor og gir dem omsorg.
- 8 Hvis du ser noe som du reagerer på, er det oftest en grunn til at du reagerer. Ta dine egne reaksjoner på alvor, men vær åpen for at det du ser, kan tolkes på ulike måter. Snakk med noen andre ledere om det.
- 9 Som leder kan du ikke redde et utsatt barn eller en ungdom hvis de ikke vil det selv. Du kan være en betydningsfull leder ved å vise interesse for hvem de er og hvordan de har det. Det kan bety en forskjell bare å si: «Hvis du ikke har det bra, håper jeg at du vil fortelle meg om det en dag.»
- 10 Hvis noen betror seg til deg, bør du ikke si direkte at du lover å ikke si det til noen. Ikke sett deg selv i en umulig posisjon der du enten må håndtere vanskelige saker helt alene, eller at du må bryte et løfte. Som regel kan du bruke den tiden som trengs til å få lov til å snakke med andre ledere om hemmeligheten. Vonde hemmeligheter skal snakkes om, og noen ganger er det nødvendig at en ansvarlig voksen griper tak i situasjonen.

Disse ti rådene til ledere innen kristent ungdomsarbeid er hentet fra suntogsant.no.

«SUNT OG SANT»

- Et samtaleopplegg til bruk i kristent ungdomsarbeid.
- Kommet i stand i et samarbeid mellom Blå Kors og Stiftelsen Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep.
- Hensikten er å skape refleksjon rundt rus- og seksualitetstematikk.
- Metodikken består primært av reflekterende samtaler og praktiske øvelser.
- Tilbudet består av fire samtaleopplegg.
- Se mer på nettsiden www.suntogsant.no
- Undersøkelsen «Fra vann til vin?» finner du under «Ressurssbank» på www.blakors.no

FAKTA

Syvendedags Adventistsamfunnet 3529 RØYSE Tlf. 32 16 16 70	<i>Kongsberg Vandrestasjon</i> Vinjesgate 1, 3616 Kongsberg Tlf. 37 73 20 24 www.hihostels.no/kongsberg kongberg@hihostels.no	Jensen Valter & Sønn A/S Valter Jensen Eiendom ANS 0207 OSLO Tlf. 22 12 46 60
Ønsker du en sikker medspiller i byggeprosessen? Klokkergårdveien 16, 1711 SARPSBORG - Tlf. 69 11 31 00 Entreprenør og eiendomsutvikler. www.ove-skaar.no	Båt & Motor Senteret AS Langgrunn, 3186 HORTEN Tlf. 33 08 30 80	ALGRØY ELEKTRO AS Telines Næringspark, 5357 Fjell Allt i ei-installasjoner, datanettverk og alarmnettlegg Tlf. 56 33 62 40 Faks 56 33 53 19 Lampebutikk Sartor Senter. Tlf. 56 33 62 40
Sørlandet sykehus HF avd for Rus- og Avhengighetsbehandling 4604 KRISTIANSANDS Tlf. 38 14 80 00	Krisesenter Vest IKS avd Hugesund, Stord, Odda 5501 HAUGESUND Tlf. 52 72 98 84 / 52 72 53 86	 Lindesnes Marnardal Mandal Åseral Barnevern Sør 4509 MANDAL - Tlf. 38 27 35 35
Vestre Viken HF Helse Sør-Øst - Klinikk for psykisk helse og rus Erik Børresensalle 11-14, 3015 DRAMMEN Tlf. 32 80 30 00	ST. OLAVS HOSPITAL UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM Olav Kyrres g. 17, 7030 TRONDHEIM Tlf. 06 800 / 72 82 98 00 - www.stolav.no	HØGSKOLEN I HARSTAD HARSTAD UNIVERSITY COLLEGE seksjon for vernepleierutdanning Havneg 5 9404 HARSTAD Tlf. 77 05 81 00
Sørlandet sykehus HF Arendal Sykehusv. 1, 4838 4809 ARENDAL Tlf. 03 738	KISiF T: 64 97 23 00 M: post@kisif.no W: http://kisif.no A: Langbakken 9, 1430 ÅS	 Erling Skakkesg 14 7004 TRONDHEIM Tlf. 73 86 60 00 www.stfk.no
HØGSKULEN I VOLDA Vidareutdanninger på nett, deltid eller samling. www.hivolda.no	CHR. REPSTADS SØNNER A/S www.pengestofinnsland.no	AGIL KOMPETANSE Kopstadveien 19 B 3180 NYKIRKE Tlf. 33 07 19 80 www.agilkompetanse.no TrønderBilene AS Lerkendalvegen 2 7600 LEVANGER Tlf. 479 13 000 www.tronderbilene.no
	Hadelandsbakeriet AS Rådhusv 35, 2770 JAREN Tlf. 61 32 81 38	
ST. OLAVS HOSPITAL UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM Klinikk for rus- og avhengighetsmedisin Kompetansesenter rus Nordre gate 6, 7011 TRONDHEIM Tlf. 06 800 - www.stolav.no	Muségata 1, 9008 Tromsø Tlf. 02316, www.pwc.no 	FOSSUM-KOLLEKTIVET VISST NYTTER DET Tlf: 69 83 31 00 Fax: 69 83 31 01 www.fossumkollektivet.no e-post: post@fossumkollektivet.no
  Hei! Besøk vår nettside www.koa-as.no og lær mer om oss! Velkommen til KOA-familien! www.koa-as.no		Vi har avtale med Helse Sør-Øst om 50 behandlingsplasser på henholdsvis 6 og 12 måneders varighet. RIISBY BEHANDLINGSENTER Nordsinni 356, 2870 Dokka Tlf. 61 11 28 00 post@riisby.no www.riisby.no
 KAN DET VÆRE PSYKOSE? TIPS gir råd og hjelp når du selv eller dine nærmeste har tegn på alvorlig psykisk lidelse HELSE STAVANGER Stavangerregionale helse- og psykiatriske tjenester TIPS 51 51 59 59 tips-info.com SØK HJELP SÅ RASKT SOM MULIG. DA ER SJANSEN STØRST FOR Å BLI FRISK		

 Dialekt hjørnet Høgskole 4306 SANDNES Tlf. 51 97 22 00	Skibotn Blikkenslager Verksted 9142 SKIBOTN Tlf. 913 82 945	SpareBank1 Lom og Skjåk 2686 LOM Tlf. 61 21 90 00	RPT Production AS Orstadveien 114 4353 KLEPP STASJON Tlf. 51 78 66 00	HELLE SJÅVÅG slutark test mnt Møllerveien 4 3440 RØYKEN Tlf. 31 28 24 77	 STIFTELSEN BLÅ KORSEN Tlf. 69 30 18 40 www.blaakors.no
Kjell Arne Schjørn AS Anne Mourudsv 17 2615 LILLEHAMMER Tlf. 61 25 36 47	Sigdal Kjøkken AS 3358 NEDRE EGGEDAL Tlf. 32 71 40 00	Sigdal Renhold Hanne Krog Nerstad 3350 PRESTFOSS Tlf. 473 89 477	Bunnpris Fana Titledadv 230 5243 FANA Tlf. 55 91 57 61	Philips Norge AS, HHS Solheimveien 62 1473 OSLO Tlf. 67 98 01 00	Bay Auto AS Barstølv 6 4636 KRISTIANSAND S Tlf. 38 10 76 00
Nils Sund Boktrykkeri AS Fjellvegen 1 A 5532 HAUGESUND Tlf. 52 70 33 70	 Norsk Bokforlag Vik Senter 3530 RØYSE Tlf. 32 16 15 50	Murer Kjell-Arne Olsen Åsvegen 116 2344 ILSENG Tlf. 951 41 637	Nordfjord Psykiatrisenter Sjukehusv. 9 6770 NORDFJORDEID Tlf. 57 86 43 30	Industriverktøy IDG Tools AS Furumoen 47 2240 MAGNOR Tlf. 62 83 27 00	 S-RINGE SØPTIK SERVICE Follummoveien 88 3516 HØNEFOSS Tlf. 32 17 13 90
 Norconsult LØRSTADVEIEN 100, 4306 SANDNES Tlf. 51 97 22 00	Alloc AS Fiboveien 26 4580 LYNGBAL Tlf. 38 34 22 00	 TAXI 38 00 2000	Gull og Sølv Christen Øygard Torgg 2 4365 NÆRBØ Tlf. 51 43 34 43	Aaserud Møbler A/S Rølgsetsv 9 1738 BORGENHAUGEN Tlf. 69 16 66 60	 Wibstad-Auto Baklivegen 3 6450 HJELSET Tlf. 71 20 13 80

Bjarne Stoveland – en forkjemper for en rusfri livsstil

Bjarne Stoveland ble født på julaften i 1914, i Herefoss. Og han døde i 2003, 88 år gammel. Han spilte på så mange strenger. Gud hadde gitt ham mange nådegaver som han så rikelig fikk utfolde gjennom et langt og aktivt liv. Helt opp i høy alder fikk han fremdeles formidle mye av det han brant for.

Mange vil huske Stoveland fra 1965, da han sammen med et aksjonsutvalg ledet en stor og landsomfattende underskriftsaksjon til støtte for kristendomsfagets plass i skolen. Aksjonen fikk bred støtte og oppslutning over hele landet. Den samlet hele 725.624 underskrifter, som skal være Norges-rekord for den type kampanje.

Selv hadde jeg gleden av å være kollega med Stoveland i Indremisjonsselskapet (nå Normisjon), men det var som «edruskapsgeneral» han skulle få mest betydning for meg.

Fra 1972 til oppnådd pensjonsalder ved utgangen av 1981 var Stoveland generalsekretær i Kristenfolkets Edruskapsråd (KE).

Han hadde allerede på 1960-tallet vært utsendt fra Indremisjonsselskapet til KEs årsmøter, og kom senere inn i hovedstyret. Da **Georg Rinvold** sluttet som generalsekretær i 1971 ble han spurt om midlertidig å være redaktør for bladet «Vardevakt». Senere kom kallet om å være generalsekretær. I nesten 10 år ledet han KE. Han ble en markant skikkelse i det kristne edruskapsarbeidet i Norge og Norden, arbeidsom og initiativrik som han var.

Etter mønster fra Sverige ble han inspirert til å forsøke å få etablert kontaktsentre flere steder. Kontaktsenteret P22, som

KE i Oslo drev i flere år, er et eksempel på at det kan lykkes. Kontaktsenteret T5 i Arendal er en annen av fruktene av denne nysatsningen i Norge.

Som pensjonist var Bjarne Stoveland styreformann for P22 i flere år.

KE hadde en og god framgangsrisk tid under Stovelands ledelse. Hans omfattende reisevirksomhet til menigheter og forsamlinger var viktig, og med sin klare og skarpe penn markedsførte han stadig KEs målsettinger og idé.

Som hans etterfølger som generalsekretær i 1982 hadde jeg stor støtte og hjelp av Stoveland på flere områder.

Bjarne Stoveland vil for alltid bli stående som en av våre fremste forkjempere for avholdssaken i nyere tid. Det kristne edruskapsarbeidet har mye å takke ham for.

*Ivar Gjerdi
generalsekretær for Kristenfolkets
Edruskapsråd 1982-92*

Bjarne Stoveland ivret for edruskapsaken ved siden av forkynnertjeneste, reiseledervirksomhet og forfatterskap. (Foto: KPK)

Tonstad Bakeri AS 4440 TONSTAD Tlf. 38 37 01 22	Ringsaker & Omega Begravelsesbyrå AS Åsmarkvegen 14 2364 NÆROSET Tlf. 62 00 06 61	Vegard Kirkestuen Transport Elvebakken 25 3420 LIERSKOGEN Tlf. 928 49 080	Ekra Gartneri og Hagesenter AS Leinstrand 7083 LEINSTRAND Tlf. 72 59 42 20	Rex AS Industriv. 5 1825 TOMTER Tlf. 69 92 49 49	NOR ELEMENT Gismerøyveien 225 4515 MANDAL Tlf. 38 27 26 20
Horten Rørleggerbedrift A/S Storg. 64 3182 HORTEN Tlf. 33 04 36 54	Anleggsgartner Nordengen AS Axel Auberts gate 8 3936 PORSGRUNN Tlf. 930 45 353	Holmestrand Fjellsprenging AS Fossv 11 3647 HVITTINGFOSS Tlf. 977 70 798	avd. Aust-Agder 4848 ARENDAL Tlf. 37 02 00 02	Vestsink AS 6080 GURSKØY Tlf. 70 08 03 60	Karl Botolfsen VVS AS Fyggleveien 53 8370 LEKNES Tlf. 76 08 05 50
Hitra videregående skole 7240 HITRA Tlf. 72 44 20 30	Ramlo Sandtak AS Industriv 63 7080 HEIMDAL Tlf. 73 10 30 03	SYSTEMVESSER OG RØRINGER GLASSVESSER OG POLYESTERVESSER LYDREGULERING OG SØLSKOTTERING GHV MONTASJE www.ghv.no - 28 51 55 55	Hetland videregående skole Breidablikkv. 16 4017 STAVANGER Tlf. 51 92 14 00	Fædrelandsvennen Svanedamsv 10 4664 KRISTIANSAND S Tlf. 38 11 30 00	Ludvig Kamperhaug A/S 1713 GRÅLUM Tlf. 69 14 43 77
Brynild Gruppen AS Mosseveien 1-3 1610 FREDRIKSTAD Tlf. 69 30 51 00 www.brynildgruppen.no	VULKAN SKANDINAVIA AS 6401 MOLDE Tlf. 71 24 59 90	Bokbinderiet Johnsen AS Bedriftsv. 68 3735 SKIEN Tlf. 35 50 41 90	DYNATEC Rakkestadv 1 1814 ASKIM Tlf. 69 83 80 10	Sjømannshjemmet i Stavanger Storg. 22 3290 STAVERN Tlf. 33 16 53 50	brisk Breivikv 5 6018 ÅLESUND Tlf. 70 15 85 00
Aglo videregående skole 7510 SKATVAL Tlf. 74 83 43 30	Rosfjord Strandhotell Rosfjord 4580 LYNGBAL Tlf. 38 34 01 00 www.rosfjord.no	LERØY Skuteviksbodene 1-2 5035 BERGEN Tlf. 55 30 39 00	Vegg- og Takmontasje AS Produksjonsveien 16 1618 FREDRIKSTAD Tlf. 69 31 12 30	Arkitekt Konrad Halvorsen Klosterg. 7 1532 MOSS Tlf. 69 25 67 00	Casy Myrastubben 4 1545 HVITSTEN Tlf. 69 33 73 55
HS News Systems AS Olavs g 39 3612 KONGSBERG Tlf. 32 86 72 20	Johan R. Sunde AS 6037 EIDSNES Tlf. 70 19 07 03	Mobergs Fysikalske Institutt AS Landboden 43 5200 OS Tlf. 56 30 11 33	Hollingdal kraftnett Lienv 41, 3580 GEILO Tlf. 32 08 71 00	Gamlebyen Psykomotorisk Fysioterapi Voldportg. 73 1632 GAMLEFREDRIKSTAD Tlf. 69 32 10 11	Eiendomsinvest Myrabakken Næringssenter 6010 ÅLESUND Tlf. 70 17 83 00
Engelsviken Slipp AS 1628 ENGALSVIK Tlf. 69 33 31 65	Jæren sparebank Jærvegen 532 4352 KLEPPE Tlf. 03 290	MARINOR Sjøgata 8 9600 HAMMERFEST Tlf. 78 41 82 04 www.marinor.as	Finnås Kraftlag 5430 BREMNES Tlf. 53 42 89 00	Eina Almenning 2843 EINA Tlf. 61 15 94 50	Tynset Drosjesentral Kongsveien 1 2500 TYNSET Tlf. 62 48 03 00
VisionTech Vestre Rosten 81 7075 TILLER Tlf. 986 03 000	Vitengarden Kviavegen 99 4367 NÆRBØ Tlf. 51 79 94 20	Mosserødshjemmet Plutovs 24 3226 SANDEFJORD Tlf. 33 48 81 00	BERGMAN Jogstadv 21 2007 KJELLER Tlf. 63 83 57 50	SOLVASK Rosenkrantzgata 89 3003 DRAMMEN Tlf. 32 83 19 85	Dykker CE Pontoppidan Symrevelen 19 H 3770 KRAGERØ Tlf. 908 53 119
NMS LEIRSTED MESNAL 2610 MESNAL Tlf. 62 35 93 30	VVS Bømlo AS 5430 BREMNES Tlf. 53 42 84 80	Stensrud Musikk Storg 19 3193 HORTEN Tlf. 33 04 81 30	Fabelaktiv Stangev 15 2317 HAMAR Tlf. 62 53 58 00	Trysil Snekkeri Brubakken 36 2422 NYBERGSUND Tlf. 62 45 27 00	Rose Trafikkskole A/S Nedre Tyholmsv. 9 D 4800 ARENDAL Tlf. 37 02 24 44
Normar A/S Carlbergveien 2 1526 MOSS Tlf. 69 26 70 20	EIMSKIP COOL CHOICE IN LOGISTICS Hansjordnesgt 9 9257 TROMSØ Tlf. 979 91 550	LKAB Bolagsgata 40 8514 NARVIK Tlf. 76 92 38 00	JOTUN Hystadv. 167 3230 SANDEFJORD Tlf. 33 45 70 00	Spar Nesna Skolevegen 35 8700 NESNA Tlf. 75 05 61 81	Maskinentreprenør Trygve Knutslid Leirbakkevegen 11 3825 LUNDE Tlf. 991 51 858
Nedre Buskerud Hordingsveien Tlf. 32 21 15 00	Centrum Bil DA Nesvegen 2 B 4700 VENNESLA Tlf. 38 13 94 01	Kriminalomsorgen Arendal fengsel Parkveien 6 4838 ARENDAL Tlf. 37 07 67 43	LØFOREN SPAREBANK Hovedveien 22 8360 BØSTAD Tlf. 76 05 58 90	Apotek 1 Bømlo Sortland 5430 BREMNES Tlf. 53 42 20 40	Bodø videregående skole Amtmann Heggsv 3/4 8041 BODØ Tlf. 76 65 15 00
TRUCKNOR Åsavegen 159 6823 SANDANE Tlf. 57 86 84 00	INTER REVISOR Storg. 20, 2815 GJØVIK Tlf. 61 18 90 90	Indremisjonshjemmet Hollendergaten 15 5017 BERGEN Tlf. 55 31 71 78	Solli Sykehus Osvegen 15 5227 NESTTUN Tlf. 55 11 82 00	Multiconsult Storgata 35 1602 FREDRIKSTAD Tlf. 69 38 39 00	Ludvig Kamperhaug AS www.ludvigkamperhaug.no
Senter for Rusforebygging 3001 DRAMMEN Tlf. 32 04 67 00	Nøtterøy Familiecamping Fjærholmen AS Fjærholm v 170 3132 HUSØYSUND Tlf. 33 38 51 43	Oxum Containerservice Oksumv. 125 3949 PORSGRUNN Tlf. 35 51 81 34	REGEMANTA Rosenkrantzgt 17 3018 DRAMMEN Tlf. 32 26 90 00	Medi Buskerud HELSEARTIKLER 3015 DRAMMEN Tlf. 32 80 80 80	Fosnavåg Rør A/S Holmeffjordveien 10 6090 FOSNAVÅG Tlf. 70 08 80 19

Uvilje mot forebygging?

Regjeringen har lagt fram flere forslag til endring av alkoholloven. Et forslag til et nytt system er blitt fremmet for Stortinget der salgs- og skjenkesteder vil få prikker hver gang kontrollørene avdekker brudd på alkoholloven og andre bestemmelser. Dette for at kommunene skal få et felles system for å reagere på skjenking til åpenbart berusede personer eller ved salg av øl til mindreårige.

DET ER LITE SOM TYDER PÅ AT UTESTEDENE HAR NOE Å FRYKTE.

På veien til Stortinget har et godt høringsutkast fra Helsedepartementet fått sin påskrift fra NHO Reiseliv og utelivsbransjen. Som et resultat av det kan det bli lettere å slippe unna for dem som bryter alkoholloven. Det er påfallende at det er næringsinteressene som vektet høyest i forslaget, ikke sosial- og helsepolitiske hensyn.

Med de nye reglene vil det bli betydelig vanskeligere for kommunene å reagere skarpt mot

skjenkesteder som driver useriøst. Dersom det blir avdekket at et utested har skjenket alkohol til en mindreårig vil de fleste kommuner pr i dag sørge for at bevillingen blir (midlertidig) inndratt allerede første gang det blir avdekket. Fulle ungdommer på utesteder skal rett og slett ikke forekomme.

I følge det nye forslaget vil vi kunne oppleve at butikkene og utestedene får åtte prikker for en slik overtredelse. Mens det trengs 12 prikker for at det skal skje en inndragning av bevillingen i en uke. I årevis har ungdomsorganisasjonen Juvente vist hvor lett det er å få kjøpt øl for mindreårige. Barn ned i 12-årsalderen har fått kjøpe øl i butikker uten at de ansatte har tatt seg bryet med å sjekke legitimasjon.

FOR NOEN UKER SIDEN HADDE MATTILSYNET KONTROLL

på en av Oslos kjente restaurantkjeder. Det ble oppdaget en kakerlakk i lokalet. Hva tror du skjedde? Utestedet ble straks stengt! Og

de fikk ikke åpne igjen før de hadde vist at det var ordnet opp i problemene. Det er et paradoks at det skal være lettere å få stengt en pub på grunn av en kakerlakk, enn dersom en full 16-åring raver rundt i samme lokale. Det strider ikke bare mot rettsfølelsen, det strider også mot all mulig sunn fornuft!

Skjenkepolitikken i flere kommuner har gitt grunn til bekymring. Både politi og legevakt har gjentatte ganger advart mot fyll og vold i tilknytning til utestedene i de store byene. Forskning har vist at dersom man reduserer skjenketiden med en time vil man i snitt redusere volden med 17 prosent. I Trondheim innførte de skjenkestopp kl 02, og allerede første året ble volden redusert med over 30 prosent i sentrum av byen. Likevel sa ikke Stortinget den gang ja til å redusere skjenketidene. Flertallet ønsket heller å binde mer av politiets ressurser til å passe på fulle mennesker i gatene nattetid.

DE SOM ØNSKER EN LIBERAL ALKOHOLPOLITIKK

sier ofte at en bevilling skal være lett å få, men også lett å miste. Slik har det i alle fall ikke blitt. Erfaringer viser at det er lett å få rett til å selge eller skjenke alkohol, men det skal veldig mye til for å miste bevillingen. Nå har regjeringen attpåtil sendt ut et forslag om at bevillingene ikke skal måtte fornyes hver kommunestyreperiode, men være evigvarende. Det er allerede godt mottatt av skjenkenæringen. For oss som ønsker å forebygge fyll og vold er det dårlige nyheter.

Siden den sittende regjering tok over i 2013 er det blitt iverksatt en rekke gode tiltak for å styrke behandling og rehabilitering av rusavhengige samt forebyggende tiltak som er rettet mot risikogrupper. Dessverre savnes forslag som kan være med på å begrense alkoholforbruket og rusrelaterte skader og problemer i befolkningen generelt. Regjeringen vil i år legge fram en folkehelsemelding. Blå Kors forventer at den inneholder konkrete tiltak og ikke bare fagre ord om forebygging.

Forebygging er ikke et festord bare til pynt. Det er et ord som krever handling.

Det er et paradoks at det skal være lettere å få stengt en pub på grunn av en kakerlakk, enn dersom en full 16-åring raver rundt i samme lokale.

Jan Elverum

AV JAN ELVERUM
GENERALSEKRETÆR,
BLÅ KORS NORGE

Returadresse:
Blå Kors Norge
Storgata 38
N-0182 Oslo

Ettersendes ikke ved varig adresseendring, men sendes tilbake
til avsenderen med opplysning om den nye adressen.

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

NORGE P.P. PORTO BETALT

Rikard, i Tobias Viks skikkelse, viser fram sin omfattende samling miniflasker. En hobby som moren har hjulpet fram med sin alkoholtørst.

En ekte Stones-tatovering måtte på plass hos Tobias Vik i forberedelsen til stykket.

Alvor, humor og fete gitarriff

«Meg og mamma – en flaskepanters betroelse» er en alvorlig, men også humorfylt teaterforestilling om Rikard, en oppgående gutt i tyveårene som ser tilbake på en oppvekst med en mor med et altfor høyt alkoholforbruk. Når mor drakk lot Rikard som ingenting, mens klumpen i magen bare vokste.

AV **STEINAR GLIMSDAL** TEKST OG FOTO

Det er **Teater Avvik** fra Porsgrunn som står bak «Meg og mamma». Teaterstykket er blitt til på forespørsel og med støtte fra **KoRus Sør Borgestadklinikken**. Porsgrunn kommune og Fond for utøvende kunstnere har også bidratt økonomisk. Stykket, skrevet og regissert av **Lars Vik**, hadde offentlig premiere i Ælvespeilet i Porsgrunn 28. januar.

Skuespiller **Tobias Vik**, sønn av Lars, står alene på scenen gjennom hele forestillingen. Han takler rollene som både Rikard og moren Gro. Han har solid støtte i tekniker **Lars Løberg**, og ikke minst **The Rolling Stones**. Hele 34 låter av bandet dunderer ut over høyttalerene i løpet av de 55 minuttene forestillingen varer. Det blir mange slagere, men også mer ukjente perler fra gruppens omfattende katalog. «Meg og mamma» handler også til en viss grad om mamma Gros lidenskapelige forhold til Rolling Stones.

- **STONES HAR MANGE BRA LÅTER**, og vi predikerer gjerne for unge mennesker at det er et band de burde sjekke ut. Og så er

jo Rikard selvsagt kalt opp etter gitaristen **Keith Richards**, forteller Lars Vik til Porsgrunn Dagblad.

Rusfri var til stede sist november på en lukket forestilling av «Meg og mamma» i regi av Barnas Stasjon på Hamar. Der var vi vitne til strålende bruksteater, i ordets aller beste forstand, koplet med en sterk kunstnerisk nerve. Å se Tobias Vik i rollen som Rikard overbeviste undertegnede om at her sto en skuespiller på scenen med egne såre oppveksterfaringer. Men på scenekanten etter forestillingen ble vi minnet om at det er noe som heter innlevelse og solid skuespillertalent.

- **FORELDRENE MINE VAR EKSEMPLARISKE I MIN OPPVEKST** for de drakk aldri mens jeg var til stede. Jeg hadde derimot en god venn som hadde en alkoholisert mor. Jeg koblet meg på dette vennskapet i forberedelsen til stykket, forteller Tobias.

Forestillingen «Meg og mamma – en flaskepanters betroelser» er spesialtilpasset for turnering i skoleverket. Den passer til de eldste på ungdomsskolen og de yng-

ste på videregående skole. Den egner seg også overfor foreldre- og lærergrupper og folk innen helsesektoren.

Teater Avvik har i samarbeid med **Hilde Fiskum** og KoRus Sør utarbeidet et pedagogisk hefte som kan brukes til oppfølging og samtaler i etterkant av forestillingen.

«Meg og mamma - en flaskepanters betroelser»

- Forestilling kan bestilles hos Teater Avvik v/Lars Vik, post@larsvik.no, tlf 918 64 720 eller Tobias Vik, tobiasvik@hotmail.com, tlf 993 92 143
- Teater Avvik minner om at det er mulig å søke om kommunal eller privat støtte til gjestespill
- Webside: www.teateravvik.no

FAKTA